

Europos
Komisija

PANORAMA

2016 M. VASARA / NR. 57

Pamario vaivadija žengia pažangos keliu

EUROPOS REGIONŲ
IR MIESTŲ SAVAITĖ

INVESTAVIMAS
Į SALŲ REGIONUS

ŽEMĖS ŪKIO
AUKŠTUMŲ
REGIONUOSE
SKATINIMAS

Regioninės ir
miestų politikos

panorama

REDAKCIJOS SKILTIS	3	SUSTABDYTA AKIMIRKA	24
2016 M. EUROPOS REGIONŲ IR MIESTŲ SAVAITĖ	4	ARKTINIS IŠMANUMAS LAPLANDIJOJE	26
ERMS UNIVERSITETAS	6	SANGLAUDOS POLITIKA REMIA SALAS	27
INTERVIU SU WALTER DEFFAA	8	PAMARIO VAIVADIJA: PAŽANGUS MIESTŲ ATGAIVINIMAS.....	28
SIIM KALLAS APIE SUPAPRASTINIMĄ.....	14	SOCIALINĖ EKONOMIKA GRAIKIJOJE	36
NAUJIENOS GLAUSTAI.....	17	JAUNIMO ĮTRAUKIMAS Į PROJEKTĄ „BAYINTRAP“	38
PROGRAMA „INTERACT“	18	PROJEKTAI IŠ JK, AUSTRIJOS, VENGRIJOS, PRANCŪZIJOS IR ISPANIJOS	40
ŽEMĖLAPIAI: ORO KOKYBĖ IR ŽŪTYS KELIUOSE	20	DARBOTVARKĖ.....	44
ES STRATEGIJA DĖL ADRIJOS IR JONIJOS JŪRŲ REGIONO: MAKROREGIONINĖ STRATEGIJA.....	22		

06

08

24

36

Šis žurnalas spausdinamas anglų, prancūzų, vokiečių, bulgarų, graikų, ispanų, italų, lenkų ir rumunų kalbomis naudojant perdirbtą popierių. Internetu jį galima skaityti 22 kalbomis adresu: http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/publications/panorama-magazine/

Šio numerio turinys buvo baigtas rengti 2016 m. birželio mėn.

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks kitas jos vardu veikiantis asmuo negali būti laikomas atsakingu nei už šio leidinio informacijos panaudojimą, nei už klaidas, kurių galėjo likti nepaisant kruopštaus ruošimo ir tikrinimo.

Šis leidinys nebūtinai atspindi Europos Komisijos požiūrį ar nuomonę.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2016

ISSN 1725-8227

© Europos Sąjunga, 2016

Leidžiama atgaminti, jei nurodomas šaltinis.

(* Šiems atvaizdams taikomos teisės leidžia juos naudoti tik žurnale „Panorama“ (57-ajame numeryje) ir jokiais kitais atvejais; atvaizdą galima atkurti žurnalo „Panorama“ 57-ojo numerio ir jo leidimų skirtingomis kalbomis atveju – jo negalima atkurti jokiais kitais tikslais.

Naudoti ir atgaminti medžiagą, kurios autorių teisės priklauso trečiajam šaliai, galima tik turint autorių teisių turėtojo leidimą.

Printed in Belgium

Nuotraukos (puslapiai):

Viršelis: iStock@ewg3D

3 puslapis: Europos Komisija

4 ir 5 puslapiai: Europos Komisija

6 ir 7 puslapiai: Europos Komisija

8, 9, 10, 11, 12, 13 puslapiai: Europos Komisija

14, 15 ir 16 puslapiai: Europos Komisija

17 puslapis: Europos Komisija

18 ir 19 puslapiai: Europos Komisija

20 ir 21 puslapiai: Europos Komisija

22 puslapis: iStock@sjhaytov

23, 24 ir 25 puslapiai: Europos Komisija

26 ir 27 puslapiai: Europos Komisija, iStockCCat82

28, 29, 30 ir 31 puslapiai: Europos Komisija

32, 33, 34 ir 35 puslapiai: Europos Komisija

36 ir 37 puslapiai: iStock@verve231, Europos Komisija

38 ir 39 puslapiai: Europos Komisija

40 puslapis: NCC

41 puslapis: www.weissenseer.com

42 puslapis: iStock@AM29

43 puslapis: iStock@Marco Marchi

Redakcijos skiltis

Jau įsibėgėjo pasiruošimas Europos regionų ir miestų savaitei (ERMS), anksčiau vadintai OPEN DAYS, kuriai skirti renginiai vyks Briuselyje spalio 10–13 d. Pavadinimas pasikeitė, bet turinys išliko toks pat: šiais metais numatyta apie 130 praktinių seminarų, diskusijų ir bendradarbiavimui skirtų renginių tema

„Regionai ir miestai už tvarų ir integracinį augimą“. Jei negalite atvykti į Briuselį, dalyvaukite piliečiams skirtuose renginiuose, kurie rugsėjo–lapkričio mėn. vyks visoje Europoje.

Trys pagrindinės ERMS temos yra susijusios su Europos Komisijos ir Regionų komiteto politiniais prioritetais: ilgalaikiu ir tvariu ekonomikos augimu, integraciniu ekonomikos augimu ir ESI fondų supaprastinimu. Maždaug 187 regionai ir miestai iš 28 šalių sutelks dėmesį į naujas galimybes pritraukti ir panaudoti ES investicijas miestuose ir regionuose, aptars šių investicijų rezultatus, dalyvys gerą patirtimi ir skatins dialogą apie tai, ką galima pagerinti ateityje.

Vienas pagrindinių programos dalyvių yra ERMS universitetas, kuris siekia, kad politikos formuotojai ir specialistai būtų informuojami apie naujausius mokslinius tyrimus regionų ir miestų plėtros srityje bei jų rezultatus. Šiemet populiariaji meistriško kursai doktorantūros studentams ir pradedantiems mokslo darbuotojams bus skirti ES sanglaudos politikai.

Kitas svarbus renginys yra kasmetinių „RegioStars“ apdovanojimų įteikimo ceremonija. Šie apdovanojimai įteikiami už gerą patirtį regioninės plėtros srityje ir už labiausiai įkvepiančius bei novatoriškus projektus, finansuojamus sanglaudos politikos lėšomis. Be to, plėtojant 2015 m. iniciatyvą „OPEN Urban DAY“, organizuojami įvairūs miestų specialistams skirti renginiai. Taip pat bus paskelbti kasmetinio nuotraukų konkurso rezultatai.

Aukšto lygio diskusijos

Tam, kad Europos struktūrinių ir investicijų fondų paramos gavėjai galėtų tinkamai pasinaudoti siūlomomis galimybėmis, būtina kuo labiau supaprastinti paramos gavimo sąlygas. Buvęs Europos Komisijos pirmininko pavaduotojas Siim Kallas,

šiuo metu pirmininkaujantis aukšto lygio nepriklausomų ekspertų darbo grupei supaprastinimo ESI fondų paramos gavėjams stebėsenos klausimais, pasakoja apie tai, kaip 12 nepriklausomų ekspertų stebi procedūrą ir stengiasi ją supaprastinti skatindami geresnę investicijų ES regionuose panaudojimą. Mažiau nei per vienerius metus darbo grupė išanalizavo e. valdymo, supaprastinto išlaidų apmokėjimo, MVĮ galimybių gauti finansavimą bei finansinių priemonių klausimus ir suinteresuotosioms šalims pateikė savo išvadas bei rekomendacijas. Šiuo metu ši grupė rengia ataskaitą apie supaprastintą įgyvendinimo programą laikotarpiui po 2020 m., kuria Komisija remsis svarstydamą sanglaudos politikos ateitį.

Naujiena

Šiame „Panoramos“ numeryje pristatome kelis naujus straipsnius ir naudojame dizaino elementus, kurie sustiprina vaizdo ir turinio sąsajas. Išsamus pasakojimas apie Lenkijos Pamario vaivadiją atskleidžia iššūkius, kuriuos atremti padeda taikoma „derybinė pozicija“. Regionas, bendradarbiaudamas su įvairiais partneriais, nustato pažangiąsias specializacijas, kuria atgaivinimo projektus ir koordinuoja veiksmus miestų teritorijose. Pokalbyje su Pamario vaivadijos maršalu Mieczysław Struk nagrinėjama, kaip sanglaudos politika prisideda prie ekonominės regiono plėtros, ir kaip įvairios investicinės priemonės papildo viena kitą.

Išsamioje projekto „BAYinTRAP“ apžvalgoje aiškinama, kaip vasaros stovyklos paskatino jaunimą domėtis viešojo transporto sistemomis ir įsitraukti į tvarios miesto transporto politikos kūrimą.

Eros pabaiga

Pokalbyje su Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato vadovu Walter Deffaa, kuris išeina į užtarnautą poilsį ir svarsto apie naujus iššūkius, kalbamės apie tris dešimtmečius trukusios jo karjeros Europos Komisijoje vingius. ■

Corina Crețu

Už regioninę politiką atsakinga Komisijos narė

2016 m. Europos regionų ir miestų savaitė

Pagrindinė 2016 m. Europos regionų ir miestų savaitės (ERMS, anksčiau vadintos OPEN DAYS) renginių tema yra „Regionai ir miestai už tvarų ir integracinį augimą“. Savaitės metu vyks apie 130 praktinių seminarų, diskusijų ir bendradarbiavimui skirtų renginių, kurie pritrauks apie 6 tūkst. dalyvių. Šalia Briuselyje vykšančių praktinių seminarų numatyta ir vietos renginių programa, kuri 2016 m. rugsėjo–lapkričio mėn. vyks visoje Europoje.

Šių metų renginys bus skirtas trim pagrindinėms temoms, kurios atitinka Europos Komisijos ir ES regionų komiteto 2016 m. politinius prioritetus. Dalyviai aptars 2014–2020 m. laikotarpiui numatytą Europos struktūrinių ir investicijų fondų programų įgyvendinimą, apžvelgs ES investicijų rezultatus, dalysis gerą patirtimi ir skatins dialogą apie tai, ką galima pagerinti ateityje:

► Ilgalaikis ir tvarus ekonomikos augimas

Pagrindinis dėmesys bus skiriamas naujoms galimybėms, skatinančioms regionų bei miestų plėtrą ir didinančioms užimtumą ES šalių ekonomikos tarptautinimo kontekste. Bus aiškinamasi, kuriems regionams ir miestams šiuo metu labiausiai sekasi pritraukti naujų investicijų, ir kodėl. Taip pat bus aptariamos su inovacijomis susijusios naujos galimybės, ypatingą dėmesį kreipiant į energijos vartojimo efektyvumą, mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos kūrimą, žiedinės ekonomikos skatinimą ir pažangiąją specializaciją.

► Integracinis ekonomikos augimas

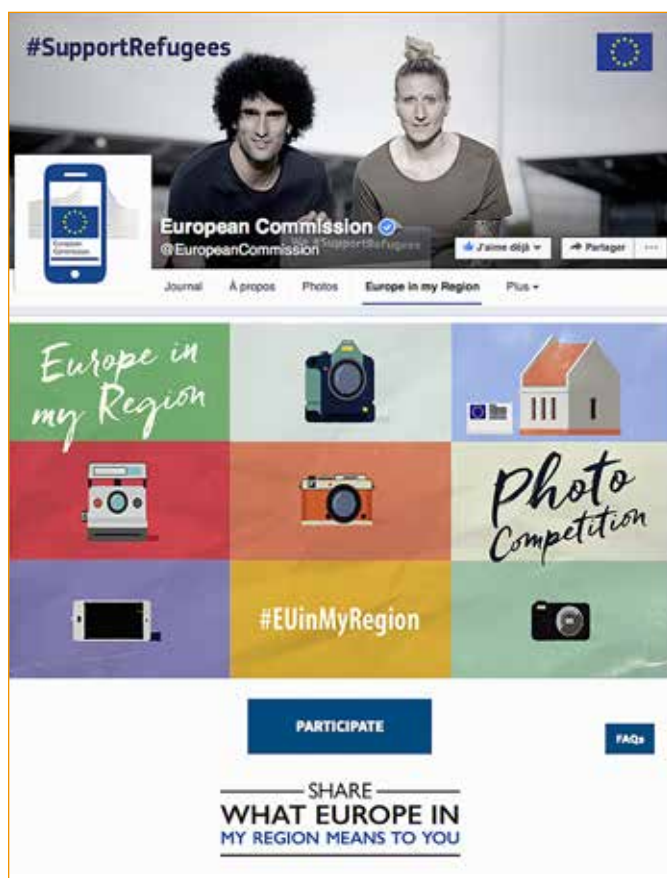
Šiai temai skirtuose praktiniuose seminaruose bus nagrinėjama darbo rinkos ir socialinės įtraukties politikos plėtra ir įgyvendinimas palankių sąlygų neturinčioms gyventojų grupėms vietos lygmeniu, įskaitant socialinį būstą, viešąsias paslaugas bei švietimą, ir aptariamos priemonės, galinčios palengvinti labai mažų ar mažųjų įmonių atsiradimą ir „savarankiškai veiklai palankios“ aplinkos sukūrimą. Be to, regionai ir miestai galės pasidalyti patirtimi apie pabėgėlių krizės sprendimą, be kita ko, naudojantis ES lėšomis.

► ESI fondų supaprastinimas

Regioninės ir nacionalinės institucijos, įgyvendinančios Europos struktūrinių ir investicijų fondų finansuojamas programas, šiuose renginiuose turės galimybę keistis patirtimi ir gerąją praktiką apie tai, kaip didinti programų valdymo efektyvumą ir veiksmingumą, įskaitant valdymo supaprastinimo ir administracinių bei valdymo gebėjimų stiprinimo būdus. Juose taip pat bus aptariama geriausia praktika miestų plėtros, integruotų teritorinių investicijų programų ir bendruomenių iniciuotos vietos plėtros srityje, skatinant naudojimąsi naujomis finansinėmis priemonėmis. Be to, bus apžvelgti pirmieji 2007–2013 m. laikotarpio baigiamojo vertinimo rezultatai.

Europos miestų darbotvarkei – ypatingas dėmesys

Tęsiant praėjusių metų iniciatyvą „OPEN Urban DAY“, Europos Komisija, Regioninės ir miestų politikos GD ir ES regionų komitetas vienija jėgas su Briuselio sostinės regionu ir vietos institucijomis, kitų miestų atstovais ir Europos tinklais bei iniciatyvomis, kad palengvintų keitimąsi tarptautine patirtimi tvarios miestų plėtros klausimais.

Miestų specialistai galės susipažinti su projektais ir dalyvauti specialiose interaktyviosiose sesijose, praktiniuose seminaruose bei kituose svarbiuose renginiuose, skirtuose Europos miestų darbotarkei (prioritetinės temos – partnerystė ir vieno langelio principas), miestų poveikio vertinimui ir daugiapakopio valdymo svarbai, taip pat apsilankyti Briuselio sostinės regiono organizuojamose išvykose į projektų vykdymo vietas.

Vietos renginiai

Visi dalyvaujantys regionai ir miestai surengs bent po vieną renginį, kurio metu piliečiai susipažins su ERMS. Šie renginiai, pavadinti „Europa mano regione (mieste)“, yra skirti ERMS prioritetinėms temoms ir vyks rugsėjo–lapkričio mėn. Jie skirti plačiam visuomenei, galimiems ES regioninės politikos paramos gavėjams, ekspertams, akademinėi bendruomenei ir žiniasklaidai. Renginių formatas yra įvairus: konferencijos, praktiniai seminarai, radijo ir televizijos laidos bei parodos. Vietos renginiai gali būti organizuojami kartu su ES regioninės politikos projektų pristatymu arba įgyvendinant kasmetinio informavimo priemones, kurios numatytos ESI fondų nuostatose.

http://ec.europa.eu/regional_policy/regions-and-cities/2016/local_events.cfm

Nuotraukų konkursas „Europa mano regione“

Nuotraukas penktąjį kartą vykstančiam konkursui galima teikti iki rugpjūčio 28 d. Konkurse norintys dalyvauti piliečiai turi atsiųsti ES finansuojamo projekto nuotrauką, kurioje matytųsi iškaba ar stendas su informacija apie finansavimą ir ES vėliava. Trims laimėtojams bus suteikta galimybė dalyvauti profesionalaus fotografo fotografijos kursuose ir aplankyti Briuselį.

<https://goo.gl/t3iwct>

RegioStars

„RegioStars“ apdovanojimais siekiama parodyti gerą patirtį regionų plėtros srityje ir atkreipti dėmesį į originalius bei novatoriškus projektus, kurie gali paskatinti ir įkvėpti kitus regionus.

2016 m. „RegioStars“ apdovanojimų kategorijos:

- PAŽANGUS AUGIMAS: naujos galimybės pasaulio ekonomikoje;
- TVARUS AUGIMAS: žiedinė ekonomika;
- INTEGRACINIS AUGIMAS: integruotas gyvenimas – integruotų ir neatskirtų bendruomenių kūrimas;
- MIESTAS-ŽVAIGŽDĖ: novatoriški tvarios miestų plėtros sprendimai;
- VEIKSMINGAS VALDYMAS: kitoks valdymas – kitokie rezultatai.

Šiais metais buvo gautos 104 paraiškos, kurias vertins komisija.

2016 m. „RegioStars“ apdovanojimų ceremonija vyks oficialaus ERMS priėmimo metu Briuselio menų centre BOZAR spalio 11 d., antradienį. Apdovanojimus laimėtojams įteiks už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė Corina Crețu ir „RegioStars“ apdovanojimų komisijos pirmininkas, Europos Parlamento narys Lambert Van Nistelrooij.

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

14-oji Europos regionų ir miestų savaitė

2016 m. spalio 10–13 d., Briuselis

Registracija nuo liepos 6 d. adresu

<http://www.regions-and-cities.europa.eu>

ERMS universitetas

NAUJAUSIŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ REGIONŲ IR MIESTŲ PLĖTROS SRITYJE PRISTATYMAS

ERMS universiteto užduotis yra supažindinti politikos formuotojus ir specialistus su naujausiais tyrimais regionų ir miestų plėtros srityje.

Aštuntaisiais savo veiklos metais ERMS universitetas jau tapo svarbiausia Europos regionų ir miestų savaitės (ERMS) dalimi. Pagrindinis jo uždavinys yra skatinti Europos akademinės bendruomenės ir regionų bei vietos atstovų keitimąsi informacija ir didinti jų informuotumą apie mokslinių tyrimų rezultatus regionų ir miestų plėtros bei ES sanglaudos politikos srityse.

ERMS universitetą organizuoja trys geriausios regioninių tyrimų, regioninių mokslų ir teritorinio planavimo sričių mokslininkų draugijos: Regioninių tyrimų asociacija (RSA), Europos regionų plėtros mokslų asociacija (ERSA) ir Europos planavimo mokyklų asociacija (AESOP) kartu su Europos Komisija ir ES regionų komitetu (RK).

ERMS renginiuose dalyvauja apie 6 tūkst. specialistų, politikos formuotojų ir akademinės bendruomenės atstovų, besidominčių ES sanglaudos politika. Jų metu vyksta apie 130 sesijų ES sanglaudos politikos tema, kurias organizuoja Europos institucijos, regionai, miestai ir kitos organizacijos. Pagal numatytą programą ERMS universitetas rengia sesijas, kurių metu pagrindinis dėmesys skiriamas temoms, turinčioms praktinės reikšmės regionams ir miestams.

Šiais metais ERMS universitetas organizuoja sesijas šiomis temomis:

- › Mažųjų įmonių našumo skatinimas;
- › Žinių perlai: miesto ir universiteto santykių iššūkiai ir dilemos;
- › Pažangioji specializacija po penkerių metų: nuo idėjos iki įgyvendinimo;
- › Erdvinių duomenų reikalavimai veiksmingai teritorinio planavimo politikai;

- › Ilgalaikis ir tvarus ekonomikos augimas: ekonominės ir ekologinės plėtros miestuose ir regionuose balansavimas;
- › Klimato kaitos poveikis teritorijoms ES lygmeniu;
- › Miestų plėtros ir (arba) teritorinio planavimo politikos nuostatos ir paprastesnių bei vartotojams palankesnių įgyvendinimo sistemų kūrimo iššūkiai;
- › Darni ateities visuomenė: demografiniai iššūkiai ir senjorų ekonomikos dinamika;
- › Migracija ir miestai: teritoriniai migracijos aspektai;
- › Kas yra naujieji savarankiški dirbantys asmenys ir kaip jie prisideda prie augimo ir teritorinės bei socialinės sanglaudos?

ERMS meistriškumo kursai

ERMS universitetas surengs meistriškumo kursus doktorantūros studentams ir pradėjusiems mokslu dirbantiems, besidomintiems ES sanglaudos politika. Meistriškumo kursuose, kurie vyks spalio 9–13 d., galės dalyvauti 30 atrinktų dalyvių. Penkias dienas vyksiančių koordinuotų sesijų metu pagrindinis dėmesys bus skiriamas ES sanglaudos politikai. Be to, dalyviai turės galimybę glaustai pristatyti savo tyrimus vyresniųjų ES pareigūnų grupėms ir juos aptarti. Meistriškumo kursų metu vyks apskritojo stalo diskusijos, interaktyvios sesijos ir tinklų kūrimo renginiai su dauguma vyresniųjų ES pareigūnų.

Pagrindinės 2016 m. meistriškumo kursų temos:

- › Integracinio augimo ir socialinės sanglaudos stiprinimas, įskaitant teritorinį aspektą ir miestų bei kaimo plėtros integraciją;
- › Skaitmeninės ekonomikos reikšmė: politikos mokymasis, regionų bei miestų bendradarbiavimas ir žinių sklaida;

- Sanglaudos politikos įgyvendinimo sistemos tobulinimas: veiksmingumas, supaprastinimas ir atskaitomybė.

Norinčiųjų dalyvauti meistriškumo kursuose skaičius yra itin didelis, nes pradedantiesiems mokslininkams suteikiama įkvepianti ir palanki galimybė susipažinti su pagrindiniais ES politikais ir diskutuoti politikos formavimo, įgyvendinimo ir veiksmingumo klausimais. Ankstesni dalyviai pripažįsta, kad dalyvavimas šiuose kursuose atvėrė kelią naujoms pažintims bei galimybėms ir buvo naudingas jų tolesnei karjerai.

Akademinės bendruomenės organizatoriai

Regional Studies Association

1965 m. įkurta **Regioninių tyrimų asociacija (RSA)** yra pasaulinis forumas miestų bei regioninių tyrimų, plėtros ir politikos klausimais. RSA rengia ir publikuoja penkis pagrindinius šios srities žurnalus, kurių

seniausias ir žinomiausias yra „Regional Studies“. Be to, ji finansuoja naujus mokslinius tyrimus ir žinių mainus taikydama įvairias finansavimo programas, tinklaveiką bei kitas paramos priemones, skatindama tyrėjus atlikti daugiau tyrimų ir siekti karjeros bei pripažinimo. RSA įsitikinusi, kad politinių, ekonominių, socialinių bei aplinkos pokyčių ir inovacijų pobūdį bei poveikį būtina nagrinėti būtent regionų lygmeniu. Asociacija bendradarbiauja su tokiomis organizacijomis kaip Europos Komisija, Regionų komitetas, Regioninės ir miestų politikos GD, Jungtinių Tautų žmonių gyvenviečių programa, Pasaulio bankas ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija, ir nuo pat pradžių prisideda prie ERMS universiteto veiklos ir jo rengiamų meistriškumo kursų.

www.regionalstudies.org

Europos regionų plėtros mokslų asociacija (ERSA) yra didžiausia regionų plėtros mokslų asociacija, įkurta prie Tarptautinės regionų plėtros

mokslų asociacijos (RSAI). Šiuo metu ERSA jungia 18 nacionalinių tyrėjų asociacijų iš visos Europos, besidominčių teritoriniais klausimais. Asociacijos organizuojamas pasaulinio lygmens kongresas yra unikalus renginys, skatinantis regioninius tyrimus ir keitimąsi žiniomis apie aktualius ekonominius, socialinius bei politinius klausimus. ERSA aktyviai bendradarbiauja su kitomis tarptautinėmis organizacijomis bei asociacijomis (Europos investicijų banku, Europos Komisija, Europos universitetų asociacija, AESOP) ir yra įsitikinusi, kad esamoms teritorinės plėtros problemoms spręsti būtina skatinti novatorišką mąstymą ir naujų bei pažangių sprendimų kūrimą.

www.ersa.org

1987 m. įkurta **Europos planavimo mokyklų asociacija (AESOP)** yra tarptautinė asoci-

acija, vienijanti universitetus, dirbančius ir atliekančius mokslinius tyrimus teritorijų planavimo srityje. Asociacija, kurios nariais yra daugiau nei 150 institucijų, suteikia išskirtinę galimybę visos Europos mokslininkams, praktikams, profesinėms organizacijoms, politikams ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims, veikiančioms teritorinės ir miestų plėtros srityse, keistis žiniomis planavimo klausimais. AESOP metinis kongresas yra tapęs svarbiausia planavimo asamblėja Europoje. Asociacija leidžia savo žurnalą „Planning Education“ ir bendradarbiauja su daugiau nei 50 kitų planavimo temomis leidžiamų žurnalų. AESOP bendradarbiauja su Europos mokslo organizacijomis bei profesinėmis asociacijomis, Europos bei pasaulio institucijomis, agentūromis ir programomis (EK, RK, Jungtinių Tautų žmonių gyvenviečių programa) ir skatina jų domėjimąsi „teritorijomis ir teritoriškumu“.

www.aesop-planning.eu

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://regions-and-cities.europa.eu>

Darbas su šypsena

REGIONINĖS IR MIESTŲ POLITIKOS GENERALINIO DIREKTORATO VADOVUI WALTER DEFFAA, KURIS EUROPOS KOMISIJOJE DIRBO 30 METŲ, ATĖJO METAS ATISISVEIKINTI SU KOLEGOMIS

Kai 1983 m. Walter Deffa pradėjo savo karjerą, prie Europos projekto buvo prisijungusios tik devynios valstybės narės. Nepaisant pakilimų ir nuosmukių, per trisdešimt metų buvo pasiekta didžiulė pažanga, ir dabar vis besiplečianti ES bendruomenė vienija daugiau nei 508 mln. piliečių iš 28 valstybių narių. Savo interviu žurnalui „Panorama“ p. Deffa pasakoja apie ryškiausią savo karjeros ir visos Sąjungos akimirkas.

Per savo darbo Europos Komisijoje metus jums teko dirbti įvairiose skirtingų generalinių direktoratų pareigose. Kuriose pareigose teko susidurti su daugiausia iššūkių... ir kurios jus labiausiai praturtino?

Komisijoje praleidau daugiau nei pusę savo gyvenimo, tad prisiminimų ištis netrūksta! Karjerą pradėjau nuo Ekonomikos ir finansų reikalų GD administratoriaus, dirbau septyniuose GD ir vadovavau Vidaus audito tarnybai, Mokesčių ir maitų sąjungos GD bei Regioninės ir miestų politikos GD.

Manau, kad didžiausią įspūdį paliko darbas Biudžeto GD ir Regioninės politikos GD, nors galiu pasakyti, kad mano karjera klostėsi gana įdomiai, nuolat lydima politinių reformų. Darbo Biudžeto GD ir Vidaus audito tarnyboje metu man teko įgyvendinti Komisijos nario Liikanen pristatytą patikimo bei veiksmingo valdymo iniciatyvą ir Komisijos nario Kinnock strategiją dėl valdymo sistemos, personalo politikos ir finansinio valdymo reformos. Dirbdamas Generaliniame sekretoriате buvau atsakingas už pirmąjį Komisijos komunikatą dėl poveikio vertinimo, vėliau tapau Komisijos narės Wulf-Mathies kabineto vadovu. Dirbau su 2000–2006 m. laikotarpio daugiamete finansine programa „Darbotvarkė 2000“, kurioje buvo numatyta didžioji „plėtra į rytus“. Neseniai kartu su kolegomis iš Regioninės ir

miestų politikos GD dirbome prie naujosios sanglaudos politikos formavimo ir įgyvendinimo, teikimo sistemos supaprastinimo ir į rezultatus orientuotos mūsų direktorato politikos bei veiklos vystymo.

Kuo orientacija į rezultatus skiriasi nuo ankstesnio tikslo įsisavinti lėšas?

Pirmą kartą galime pranešti, kam bus išleisti pinigai ir kokių rezultatų bus pasiekta, nurodant, pavyzdžiui, kiek darbo vietų bus sukurta; kiek žmonių bus aprūpina švariu vandeniu ar galės dalyvauti mokymuose; palankių sąlygų neturinčių asmenų, visų pirma migrantų ir mažumų atstovų, dalyvaujančių socialinio vystymo programose, skaičių; paramą gaunančių žmonių skaičių; namų ūkių, kuriems suteikta geresnė plačiajuosčio ryšio prieiga, skaičių ir pan. Patvirtinusios programos, valstybės narės pačios nusistato finansavimo iš sanglaudos politikos tikslus ir numatomus rezultatus. Be to, įtraukėme specialius paramos teikimo pagal temas reikalavimus, kad skirtos lėšos sudarytų kritinę masę ir turėtų realų poveikį bei užtikrintų konkrečius rezultatus.

Skaidrumo sumetimais labai svarbu, kad ši informacija būtų prieinama kiekvienam piliečiui. Pernai gruodį Europos Komisija priėmė komunikatą „Investavimas į darbo vietų kūrimą. Kuo geriau panaudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas“,

2015 m. Europos regionų ir miestų savaitė: bendra meistriško kursų nuotrauka

kuriame nurodyti pagrindiniai numatomi rezultatai. Ši informacija yra viešai prieinama Komisijos atvirų duomenų platformoje (<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>), kuri nuolat atnaujinama. Sanglaudos politika nebėra vien sąvoka, o orientavimąsi į rezultatus galima vertinti kaip svarbų 2014–2020 m. programavimo laikotarpio persilaužimą.

Tai didžiulis žingsnis pirmyn, bet ar nemanote, kad reikėtų labiau pasistengti, siekiant užpildyti informavimo apie regioninę politiką spragą?

Tiesa, informavimas yra silpnoji pusė. Duomenys rodo, kad maždaug 30% piliečių žino apie ES finansuojamus regioninius projektus, bet įdomu tai, kad daugiau nei 70% mano, kad projektai yra geri. Būtina siekti geresnio informavimo – kuo daugiau žmonių žinos apie darbą regionuose, pavyzdžiui, apie naujus vandens valymo įrenginius

„Būtina siekti geresnio informavimo“

ar apie inovacijų centrą, tuo jų požiūris bus pozityvesnis. Kuo geriau informuosime žmones, tuo labiau jie domės šalia jų vykdomais projektais. Mes aktyviai bendradarbiaujame su valstybių narių ir regionų pareigūnų, atsakingų už komunikaciją, tinklu INFORM, kad padėtume jiems keistis gerą patirtimi. Valstybėse narėse organizuojami seminarai, kuriuose dalyvauja įvairūs suinteresuotieji asmenys, kaip antai Komisijos atstovybių valstybėse narėse ir „Europe Direct“ informacijos centrų atstovai, raginantys užmegzti dialogą su savo piliečiais. Šių metų gegužės 9-ąją, Europos dieną, kelių valstybių narių vietos politikai sutartinai lankėsi projektų vykdymo vietose ir aiškino apie Europos Sąjungos paramą. Tikimės, kad vis

daugiau ES institucijų politikų, būdami „savo“ šalyje, pasinaudos proga susipažinti su gerų projektų pavyzdžiais.

Kaip Komisija gali užtikrinti, kad sanglaudos politika būtų veiksminga visuose regionuose?

Ilgainiui finansavimas iš sanglaudos politikos padarė didelį poveikį. Išaugus skaidrumui, finansavimas yra itin naudingas mažiau išsivysčiusiems regionams, visų pirma Rytų Europoje, ir padėjo jiems sumažinti atotrūkį. Deja, reikšmingi ekonominiai skirtumai vis dar išlieka, tačiau mes atidžiai stebime atsiliekančius regionus ir svarstome, kaip padėti mažas pajamas gaunančioms šalims bei lėtai besivystantiems regionams. Tai ne tik

pinigų klausimas. Egzistuoja valdymo, administravimo ir teisinių sistemų problemos, kurios sprendžiamos taikant ex ante sąlygas. Kalbant apie praktinę pusę, nacionalinių ir (arba) regioninių administracijų tarpusavio mainai sustiprina administracinius gebėjimus, tuo tarpu valstybių lygiu pasirašyti sąžiningumo paktai padeda kovoti su sukčiavimu ir korupcija, o perkančiųjų organizacijų ir konkurso dalyvių pasirašytos sutartys turėtų užtikrinti didesnę skaidrumą.

Valstybėms narėms ieškant sprendimų kaip įveikti pabėgėlių krizę ir užtikrinti saugumą, didelis dėmesys skiriamas pasienio regionams. Šiuose regionuose gyvena apie 150 mln. europiečių, susiduriančių su problemomis, kurių vien pinigais išspręsti neįmanoma. Komisijos narės Corina Crețu pristatytos Pasienio regionų apžvalgos tikslas yra spręsti administracines bei reguliavimo problemas, susijusias su pasienio regionų gyventojų sveikatos priežiūra, socialine apsauga ir darbo rinkos judumu. Pateiksiu pavyzdį: kelionė iš Švedijos į Daniją Zundo tiltu anksčiau trukdavo 30 minučių. Dabar dėl pasienyje vykdomos kontrolės ši

kelionė trunka dvigubai ilgiau. Ilgainiui tai gali turėti neigiamų pasekmių abiejų šalių ekonomikai, nekalbant apie nepatogumus vienoje šalyje gyvenantiems, bet kitoje šalyje dirbantiems asmenims.

Be to, egzistuoja dar vienas „galvos skausmas“. Valstybių narių nelygybė jau buvo pradėjusi mažėti, tačiau šį svarbų procesą sustabdė ekonomikos krizė, kuri privertė imtis veiksmų. Augimo lėtėjimas labiausiai paveikė atokesnius regionus ir miestus. Reaguodami į tai, sanglaudos

politiką nukreipėme į investicijas, o dabar atsigręžiame į Europos struktūrinius ir investicijų fondus. Mes beveik dvigubai (maždaug 20 mlrd. EUR) padidinome finansinėms priemonėms skiriamas lėšas, kad sanglaudos politikos parama pasinaudotų kuo daugiau įmonių. Tuo siekiame skatinti regioninės ekonomikos augimą, ypatingą dėmesį skiriant realaus augimo sritims, visų pirma inovacijoms ir pažangiosios specializacijos strategijai, kuri, mano nuomone, yra labai veiksminga priemonė, skatinanti regioninės ekonomikos pokyčius. Keletas regionų iš skirtingų šalių kartu įgyvendina „Vanguard“ iniciatyvą „Pažangiaja specializacija pagrįstas augimas“. Tai lėmė ES regionų įsipareigojimas taikyti pažangiąją specializaciją, skatinančią naują augimą, pagrįstą verslo inovacijomis ir pramonės atsinaujinimu.

Šiuo programavimo laikotarpiu visoje Europoje numatyta daugiau nei 120 nacionalinių ir regioninių pažangiosios specializacijos strategijų. Įdomu tai, kad prašome valstybių narių bendradarbiauti ne tik su savo vyriausybėmis, bet ir su regioninėmis ir valdžios institucijomis, ir skatinti regionų plėtrą į šį visuomeninį procesą įtraukiant verslo atstovus, mokslo darbuotojus,

„Orientavimąsi į rezultatus galima vertinti kaip svarbų 2014–2020 m. laikotarpio persilaužimą. Pirmą kartą galime pranešti, kaip ir kam bus išleisti pinigai“

universitetus ir pilietinę visuomenę. Mano nuomone, šis procesas yra labai svarbus ir daug žadantis.

Komisija kritikuoja kai kuriuos GD dėl glaudesnio bendradarbiavimo stoks. Kokia jūsų nuomonė apie tai?

Tam tikra prasme jūsų klausime minėtas bendradarbiavimas nėra pernelyg „siauras“ ir rodo, kaip mes dirbdami Komisijoje siekiame, kad sanglaudos politika nebūtų izoliuojama. Šiuo metu bendradarbiaujame su kolegomis, kurie dirba kitose srityse, kaip antai energetika, aplinkosauga, moksliniai tyrimai ir miestų plėtra. Tiesą sakant, skirtingi GD dar niekada taip glaudžiai nebendradarbiavo.

Tai susiję su mano praeitimi, nes aš labai tikiu viešojo sektoriaus novatoriškumu, kurio vienas elementų yra aktyvesnis departamentų dalijimasis informacija ir žiniomis. Pavyzdžiui, mes pristatėme Pažangumo ženklo iniciatyvą. Jei mokslinių tyrimų projektas yra įtrauktas į galutinį programos „Horizontas 2020“ projektų sąrašą, tačiau jam įgyvendinti trūksta lėšų, o projektas atitinka regioninės plėtros programą, jis gali būti finansuojamas iš regioninių lėšų, papildomai neteikiant paraiškos. Kaip matote, tai akivaizdi tyrimų ir plėtros politikos bei regioninės politikos sinergija.

Juncker pasiūlytas Investicijų planas Europai ir ESI fondai taip pat susiję tarpusavyje: investicijų planas yra pagrįstas privačių investicijų sutelkimu, tačiau kažkam reikia prisiimti riziką. Kartais ši rizika būna tokia didelė, kad reikalingas papildomas užtikrinimas, o čia į pagalbą gali ateiti sanglaudos politika. Vienas gerų sinergijos pavyzdžių gali būti Šiurės-Pa de Kalė regione įsteigtas investicijų fondas „Troisième Révolution Industrielle“ – programa, kurios tikslas iki 2050 m. pasiekti nulinį anglies dioksido išskyrimą ir aprūpinti regioną atsinaujinančiųjų išteklių energija. Tiesą sakant, šiuo metu taikome pažangią ir modernią valdymo struktūrą, bandydami suburti, pavyzdžiui, už energetiką arba aplinkosaugą atsakingus valstybių narių pareigūnus ir fondų vadovus.

Ar ši sinergija egzistuoja ir kitose Europos institucijose bei kitose Europai nepriklausančiose šalyse?

Žinoma, visus reikšmingus klausimus aptariame su Parlamentu, Taryba ir Regionų komitetu. Partnerystė su Regionų komitetu mums itin svarbi. Anksčiau jų pagalba buvo labiau bendro pobūdžio, tačiau šiuo metu ji įgauna strateginį pobūdį, visų pirma miestų darbotvarkės ir pažangiosios specializacijos srityse. Integruotas politikos formavimas apima vis daugiau strateginių sričių, kaip antai aplinkosaugos aspektus, socialines problemas, paramą smulkiąjam verslui ir t. t., visų pirma miestuose. Amsterdamo paktas ir Miestų darbotvarkė – tai įdomus naujas daugiapakopio valdymo strateginės politikos srityje pavyzdys.

„Atsiranda tyrimų ir plėtros politikos bei regioninės politikos sinergija“

Statistikos duomenys rodo, kad augimo variklis Europoje yra didieji ir vidutiniai miestai, todėl integruotas politikos formavimas yra tiesiog būtinas. Tačiau miestų gyventojai susiduria su tam tikrais nepalankiais aspektais, kaip antai socialinės problemos, tarša, transporto spūstys, gyvenamojo būsto stoka ir pan., štai kodėl šios sritys reikalauja ypatingo dėmesio. Vis dėlto pasaulio mastu Europos miestų sistemos laikomos gerosios praktikos pavyzdžiu. Lotynų Amerika ir kitos šalys, kaip antai Kinija ar Japonija, kuriose miestų struktūra nėra tokia proporcinga, ketina iš mūsų mokytis.

Kaip Europos projektas pasikeitė nuotada, kai pradėjote dirbti Komisijoje?

Kai XX a. 9-o dešimtmečio pradžioje pradėjau dirbti Briuselyje, buvo devynios valstybės narės. Mus buvo ištikusi krizė ir visi kalbėjo apie „eurosklerozę“, o Werner planas dėl ekonominės ir pinigų sąjungos buvo žlugęs. Tiesą sakant, manau, kad tam tikra prasme krizė nuolat lydi Europos projektą, bet mums visada pavyksta žengti į priekį ir ją nugalėti.

Pradžioje buvo numatyta tik Vakarų Europos šalių integracija. Vėliau, 2002 m., 19 valstybių narių priėmė bendrą valiutą. Dėl plėtros į Rytus žemynas vėl susivienijo ir mes toliau ėjome į priekį su beveik trisdešimt kart daugiau valstybių narių, kurios įsitraukė į bendros politikos formavimą. Tačiau mus ir toliau persekioja krizės, kai kurios labai giles. Praėjusio amžiaus pabaigoje skundėmės, kad trūksta viešų politinių debatų Europos reikalų tema, tačiau dabar yra kitaip, ir tai ganėtinai didelis iššūkis visiems, dirbusiems su Europos projektu.

„Šiuo programavimo laikotarpiu visoje Europoje numatyta daugiau nei 120 nacionalinių ir regioninių pažangiosios specializacijos strategijų“

Ir pabaigai. Ką veiksite dabar, pasibaigus tokiai išpūdingai karjerai?

Priešingai nei kitos pareigos, generalinio direktoriaus darbas nėra tas, kurį gali dirbti ne visą darbo dieną, todėl manau, kad turėčiau sustoti pamažu, o ne staiga viską nutraukti. Bet aš esu kai ką suplanavęs, kad nešvaistyčiau laiko veltui.

Ketinu tobulinti golfo įgūdžius, pakeičiauti po Alpes su viena savo dukrų, skaityti paskaitas universitete arba išbandyti ką nors visiškai naujo. Laikas parodys! Džiaugiuosi, kad teko laimėti dirbti Europos Komisijoje, tačiau dar norėčiau pasitarnauti bendruomenei. ■

Supaprastinimo proceso vadovas

„Panorama“ pristato išskirtinį interviu su buvusiu Europos Komisijos pirmininko pavaduotoju ir aukšto lygio darbo grupės supaprastinimo klausimais pirmininku Siim Kallas.

Pone Kallas, gal galėtumėte trumpai paaiškinti šios aukšto lygio darbo grupės tikslą?

Mūsų darbo grupės tikslas yra užtikrinti, kad valstybės narės panaudotų visas įmanomas priemones, skirtas supaprastinti paramos gavėjų gyvenimą. Mes nagrinėjame teigiamus pavyzdžius, kaip tai jau yra įgyvendinama, ir priešastis, kodėl kitos šalys dvejoja. Taip pat žvelgiame į ateitį, nestandartiniais būdais stengiamės rasti neišnaudotų būdų supaprastinimo tikslui pasiekti. Europos Komisijai patariame, kaip toliau mažinti Europos struktūrinių ir investicijų fondų administracinę našta paramos gavėjams dabartiniu programavimo laikotarpiu, ir mąstome apie ilgalaikes perspektyvas laikotarpiui po 2020 m.

Kas paskatino Jus priimti aukšto lygio darbo grupės pirmininko postą ir su kokiais iššūkiais susidūrėte eidamas šias pareigas?

Aš asmeniškai esu suinteresuotas supaprastinimu, nes anksčiau esu vykdęs reformas Estijoje, kuriomis visų pirma siekta užtikrinti IT įrankių panaudojimą valdžios sektoriuje. Be to, mane motyvuoja laikas, kurį praleidau eidamas Europos Komisijos nario, atsakingo už ES biudžeto paskirstymą, pareigas. Norėčiau matyti, kaip visoje Europoje viešojo administravimo institucijos visuomet stengiasi supaprastinti savo bendravimą su piliečiais.

Europos struktūriniai ir investicijų fondai sudaro didelę ES biudžeto dalį. Piliečiai, regionai ir valstybės narės juos labai

vertina. Tai yra vienas iš labai realių pavyzdžių, parodančių piliečiams, kokią įtaką ES daro jų regionuose. Daugelis paramos gavėjų skundžiasi, kad gauti Europos lėšų yra labai sunku ir net gavus finansavimą projektui biurokratija ir auditai atima bet kokią norą bandyti dar kartą. Tai turi labai didelės įtakos fondų reputacijai. Turime užtikrinti, kad tai nesumenkintų tikslų, kurių siekiame su šia investicija.

Tikiu, kad viena didžiausių problemų yra ta, jog bet kokia klaida neproporcingai vertinama politiniu požiūriu. Pavyzdžiui, paprastas apsirikimas procedūros metu laikomas didele klaida. Audito Rūmams pranešus, kad paklaida siekia tris procentus, visi padaro išvadą, kad trys procentai Sanglaudos fondo lėšų yra iššvaistoma. O kadangi visi taip bijo suklysti, valstybės narės dažnai prašo paaiškinimų ir daugiau konsultacijų. Tuomet šios konsultacijos tampa neįpareigojančia teise, dėl kurios atsiranda dar daugiau apribojimų ir kyla dar didesnis teisinis netikrumas. Visa tai tampa „nebevaldomomis kontrolės džiunglėmis“. Turime sustabdyti šį užburimą amžino reglamentų kūrimo ratą.

Ko iki šiol yra pasiekusi darbo grupė ir ko ji dar tikisi pasiekti?

Mūsų aukšto lygio darbo grupė pasiekė iš tiesų daug. Per mažiau nei metus susitikome tris kartus ir jau išanalizavome keturias temas: e. valdymą, supaprastintą išlaidų apmokėjimą, MVĮ galimybes pasinaudoti ES finansavimu ir finansines priemones. Kovo 1 d. Komisijai buvo išsiųstas pirmasis išvadų ir rekomendacijų

Norėdama pasiekti geresnių rezultatų ir skatinti paramos gavėjams palankesnes procedūras, Europos Komisija stengiasi kuo labiau padidinti supaprastinimo potencialą 2014–2020 m. Tam, kad padėtų įgyvendinti šią ambicingą užduotį, pernai Komisija subūrė aukšto lygio nepriklausomų ekspertų darbo grupę, kuri stebi Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų paramos gavėjams skirtą supaprastinimo procesą. Toliau aukšto lygio darbo grupės pirmininkas Siim Kallas pateikia naujausių žinių apie darbo grupės pažangą.

Žinių sutelkimas

2015 m. liepos mėn. Europos Komisija subūrė aukšto lygio darbo grupę, siekiančią supaprastinti procedūras Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų paramos gavėjams. Ši dvylikos itin didelę patirtį turinčių ekspertų darbo grupė konsultuoja Europos Komisiją, kaip sumažinti administracinę naštą ESI fondų paramos gavėjams. Grupė vertina valstybių narių siūlomas supaprastinimo galimybes, nustato gerosios praktikos pavyzdžius ir teikia rekomendacijas Europos Komisijai, kaip pagerinti supaprastinimo priemonių panaudojimą 2014–2020 m., ir dėl reglamentavimo sistemos po 2020 m.

gavėjams. Kito susitikimo metu du mūsų nariai pristatys savo ataskaitą apie perteklinį reglamentavimą. Taip pat išgirsime parodymus iš vadovaujančiųjų institucijų, vykdomųjų institucijų, vietos valdžios ir, žinoma, galutinių paramos gavėjų. Ši diskusija turėtų padėti suprasti esamą padėtį, kad mūsų darbo grupė galėtų pasiūlyti konkrečių rekomendacijų, kaip geriau spręsti šią svarbią problemą.

Kaip, Jūsų kaip aukšto lygio darbo grupės pirmininko manymu, bus pasiektas supaprastinimas?

Visi nori tinkamai panaudoti rezultatus ir pinigus, todėl supaprastinimas turėtų užtikrinti, kad įgyvendinimo sistema būtų racionalizuota taip, kad didžiausias dėmesys ir toliau būtų skiriamas rezultatams. Šiuo laikotarpiu turime kuo labiau didinti jau esamas galimybes. Mes jau pateikėme keletą rekomendacijų apie tai, ko, mūsų manymu, būtų galima pasiekti, pavyzdžiui, kaip vadovaujančiosioms institucijoms lengviau pasinaudoti supaprastintomis išlaidomis.

rinkinys dėl e. valdymo ir supaprastinto išlaidų apmokėjimo. Jis yra prieinamas visoms suinteresuotoms šalims. Tikimės, kad iki birželio mėn. pabaigos sutarsime dėl antrosios išvadų ir rekomendacijų dalies, skirtos MVĮ galimybėms pasinaudoti ES finansavimu ir finansinėms priemonėms, ir jas paskelbsime. Tai yra lyg tarpinės ataskaitos skirtingomis temomis. Galutinę ataskaitą dėl supaprastinimo pateiksime 2018 m. Šiuo metu dėmesį sutelkiame į tas sritis, kuriose matome galimybę daryti įtaką šiuo laikotarpiu, tačiau antroje šių metų pusėje didžiausią dėmesį skirsime svarstymams, kaip, mūsų manymu, turėtų atrodyti paprasčiausnė įgyvendinimo programa po 2020

m. Ketiame pateikti ataskaitą šia tema iki 2017 m. vasaros, kad Komisijai pakaktų laiko ją įtraukti į svarstymus dėl Sanglaudos politikos ateities.

Galbūt galėtumėte papasakoti šiek tiek daugiau apie tai, ko galime tikėtis iš kito Jūsų susitikimo, kuriame didžiausias dėmesys bus skiriamas pertekliniam reglamentavimui?

Pačios administracijos nustato daugybę reglamentų ir kontrolės priemonių, kad išvengtų klaidų. Tačiau daugiau reglamentų paprasčiausiai reiškia daugiau komplikacijų ir daugiau klaidų, o tai yra didelė problema mūsų paramos

Pirmasis aukšto lygio darbo grupės susitikimas 2015 m. spalio mėn

Unikali perspektyva

Siim Kallas turi didelės patirties sprendžiant iššūkius, susijusius su reglamentavimo supaprastinimu Europos lygmeniu. Jis dvi kadencijas ėjo pareigas J. M. Barroso vadovaujamoje Komisijoje: iš pradžių buvo Komisijos pirmininko pavaduotojas, atsakingas už administracinius reikalus, auditą ir kovos su sukčiavimu klausimus, po to – Komisijos pirmininko pavaduotojas, atsakingas už transporto sritį. Jis taip pat yra buvęs Estijos ministras pirmininkas ir finansų ministras. Siim Kallas patirtis reformuojant Estiją ir stebint ekonominę transformaciją, įvykusių suderinus ES finansinę paramą ir reformas, suteikė jam unikalios perspektyvos, kaip geriausiai suderinti ES lėšas ir pažangą. Jis turi išsilavinimą ekonomikos ir finansų srityje, o šiuo metu yra vizituojantis profesorius Tartu universitete Estijoje.

Manau, jog ateityje bus reikalingas radikalesnis požiūris – toks, kuris atspindėtų kai kuriuos pokyčius fondų prioritetuose. Turiu omenyje, kad sistema turėtų būti labiau pritaikyta pagal investicijų tipą, pavyzdžiui, turint lankstesnį požiūrį, atspindintį skirtingų finansinių priemonių pobūdį. Taip pat turime išspręsti pasitikėjimo problemą tarp skirtingų audito ir kontrolės sluoksnių.

Mano nuomone, ir šiuo laikotarpiu, ir ateityje toks supaprastinimas bus pasiektas tik turint politinės valios ir visų dalyvių palaikymą. Supaprastinimas vis labiau reikalingas. Akivaizdu, kad Komisija stengiasi rasti geresnių būdų panaudoti lėšas – ji sudarė šią aukšto lygio darbo grupę. Tačiau tokį patį atvirumą mačiau ir dirbdamas Europos Parlamente ir Regionų komitete. Žinau, kad valstybės narės taip pat yra pasiruošusios, tad esu optimistiškai nusiteikęs, kad rasime konkrečių sprendimų. ■

SUŽINOKITE DAUGIAU

<http://bit.ly/1eYWX6J>

NAUJIENOS [NAUJIENOS GLAUSTAI]

Graikijos projektų pristatymas

Regioninės ir miestų politikos generaliniam direktoratui pristačius visoje ES vykdomą kampaniją „Europa mano regione“, gegužės–birželio mėn. Graikijos žmonės galėjo išsamiau susipažinti su jų regionuose įgyvendinamais projektais, kurie bendrai finansuojami ES lėšomis. Graikijos ekonomikos, plėtros ir turizmo ministerijos nacionalinio strateginių krypčių plano koordinavimo taryba ir regionų vadovaujančiosios institucijos Atėnuose ir devyniuose regionuose organizavo 26 renginius, kuriuose pagrindinis dėmesys buvo skiriamas švietimo, kultūros, transporto ir miestų aplinkos sektoriuose įgyvendinamiems projektams.

Kretos regionas pakvietė mokinius susipažinti su Mokslinių tyrimų ir technologijos fondo Informatikos instituto specialistų sukurta dirbtinio intelekto programine įranga. Informaciniai renginiai vyko penkiose regiono ir Chijo bei Tripolio mokyklose, kurios buvo pastatytos, praplėstos ar atnaujintos gavus finansavimą iš 2007–2013 m. nacionalinio strateginių krypčių plano (NSKP).

Graikijos ekonomikos, plėtros ir turizmo ministerijos NSKP koordinavimo tarybos iniciatyva, įgyvendinant stambų projektą Graikijos sostinėje, kurį bendrai finansavo ES, buvo pristatyti ir kiti transporto sektoriuje įgyvendinami projektai, kuriems buvo skirtas finansavimas.

Europos dieną Rytų Makedonijos ir Trakijos regione buvo atidarytas Ksantės įgulos štabas, restauruotas NSKP lėšomis, ir surengta paroda apie seno tabako sandėlio Dramoje pavertimą penkių žvaigždučių viešbučiu, pasinaudojus JESSICA parama. Epyro, Jonijos salų, Tesalijos, Vakarų Graikijos, Peloponeso ir žemyninės Graikijos regionai pristatė kultūrinius projektus.

DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/atlas/greece/

Sėkmingi metai ESIF

Praėjus pusantrų metų nuo Pirmininko Jean-Claude Juncker Investicijų plano Europai pristatymo ir vieneriems metams nuo Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) įsteigimo, Komisija apžvelgė pasiektus rezultatus.

Europos strateginių investicijų fondas (ESIF), kuriam vadovauja EIB grupė, tvirtai žengia nusibrėžtu keliu, siekdamas iki 2018 m. vidurio realiajai ekonomikai skirti ne mažiau kaip 315 mlrd. EUR papildomų investicijų. ESIF teikia pirmojo nuostolio garantiją, todėl EIB gali investuoti į daugiau projektų, kartais – į labiau rizikingus projektus, ir padaryti tai greičiau nei be ESIF paramos. Fondas veikia 26 valstybėse narėse ir, vertinant pagal jau patvirtintus projektus, turėtų paskatinti 100 mlrd. EUR vertės investicijas.

Vasario mėn. Komisija paskelbė gaires, kaip Europos struktūriniai ir investicijų fondai (ESI fondai) gali būti derinami su ESIF, kad būtų sutelkta kuo daugiau investicijų. Šis derinimas jau taikomas pirmiesiems projektams ir bus dar labiau supaprastintas. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://europa.eu/!XC78YN>

Vienas už visus, visi už vieną

INTERact

Programa INTERACT yra puikus veiksmingo valdymo gerosios praktikos pavyzdys, sukuriantis suderintas

priemones INTERREG bendruomenei, įskaitant duomenų bazę KEEP, suderintą įgyvendinimo priemonę HIT, elektroninės stebėsenos programinę įrangą eMS ir bendrą INTERREG ženklą. Aiškina INTERACT komunikacijos vadovas Gabriel Alvarez.

Europos regionai dažnai susiduria su įvairiomis problemomis dėl veiksmingo Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) valdymo, siekdami išvengti finansinių klaidų ir pasiekti konkrečių rezultatų. Todėl kiekviena šalis ar net kiekviena regiono administracija parengia savo priemones. Tačiau toks požiūris gali padidinti administravimo ir finansines išlaidas.

Siekdama išspręsti šią problemą, Europos Komisija sudarė aukšto lygio nepriklausomų ekspertų darbo grupę supaprastinimo ESI fondų paramos gavėjams stebėsenos klausimais. Jos užduotis yra konsultuoti Komisiją dėl supaprastinimo ir ESI fondų paramos gavėjams tenkančios administravimo naštos sumažinimo.

Į prioritetines Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) investavimo sritis įtrauktas, be kita ko, valdžios institucijų ir suinteresuotųjų šalių institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas. Tai atitinka 2014–2020 m. programavimo laikotarpio Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) 11-tą teminį tikslą.

Aukštos kokybės viešasis administravimas turi teigiamos įtakos ekonominei aplinkai ir skatina našumą, konkurencingumą bei augimą. Tokia situacija suteikia

daug galimybių INTERREG programoms ir valstybėms narėms kuo labiau sustiprinti įvairių institucijų sinergiją.

Siekdama supaprastinti INTERREG institucijų ir paramos gavėjų darbą, INTERACT pasirinko suderinimą, kaip vieną pagrindinių priemonių. Padedant INTERACT, buvo sudarytos darbo grupės ir ekspertų iš INTERREG bendruomenės grupės, galinčios prisidėti kuriant bendrus produktus, kuriais galėtų naudotis visos programos.

Dėl šio bendro požiūrio, INTERREG programos neabejotinai sutaupė žmogiškųjų ir finansinių išteklių, siekiant bendradarbiavimo, supaprastinimo ir orientavimosi į rezultatus. Šio bendradarbiavimo rezultatas – INTERACT sukurta duomenų bazė KEEP, suderinta įgyvendinimo priemonė HIT, elektroninės stebėsenos programinė įranga eMS ir bendras INTERREG ženklas.

keep

KEEP yra išsami ir paprasta naudoti Europos duomenų bazė, paieškos sistema ir grupavimo priemonė, kurioje sukaupti INTERREG, INTERREG-IPA ir

EKPP/EKP tarpvalstybinio bendradarbiavimo projektai ir paramos gavėjai nuo 2000 m. Ji stiprina iniciatyvos INTERREG matomumą, bendradarbiavimą ir skaidrumą naudojant ES lėšas, taip pat padeda analizuoti bendradarbiavimo spragas, sėkmę ir tendencijas.

Ja naudojantis galima susirasti partnerių, sužinoti apie panašius kitų teminių sričių projektus ir parsisiųsti duomenis ataskaitoms, moksliniams tyrimams ar statistikai. Šiuo metu KEEP duomenų bazėje sukaupta virš 17 000 teritorinio bendradarbiavimo projektų. Šioje bazėje galima rasti 73% visų 2000–2006 m. laikotarpiu įgyvendintų projektų ir 93% visų 2007–2013 m. laikotarpiu įgyvendintų projektų.

Suderinta įgyvendinimo priemonė HIT – tai šablonai, informacijos suvestinės ir pavyzdinės formos, palengvinančios INTERREG programos valdymą įvairiose srityse, visų pirma projekto atrankos ir įgyvendinimo, finansinės kontrolės bei audito ir reikalavimus atitinkančių sąnaudų srityse.

Ši priemonė sukurta atsižvelgiant į suderintus minimalius lūkesčius dėl duomenų rinkimo ir apdorojimo, remiantis atitinkamų ES politikos krypties reikalavimais. Remiantis 2015 m. atlikta INTERACT apklausa, 2014–2020 m. HIT priemone naudosis 66% INTERREG programų, o 20% programų ja vadovausis.

eMS yra naudoti paruošta elektroninė ES bendradarbiavimo programų ir projektų stebėsenos programinė įranga, apimanti visą ciklą nuo projekto paraiškos, vertinimo ir įgyvendinimo iki apmokėjimo ir ataskaitos Europos Komisijai pateikimo.

INTERACT sukurta programinė įranga teikiama ES bendradarbiavimo programoms nemokamai. Šiuo metu šia programine įranga naudojasi 33 INTERREG, INTERREG-IPA ir EKP tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos, tuo tarpu dauguma kitų programų naudojasi ja kviesdamos teikti paraiškas, vertinimus ir ataskaitas.

eMS palengvina pareiškėjams prieigą prie ES bendradarbiavimo programų, nes joje naudojamos visoje Europoje suderintos projekto paraiškas ir ataskaitas teikiančių vartotojų sąsajos. Ji jau padėjo sutaupyti mokesčių mokėtojams daugiau nei 10 mln. EUR. Regioninės ir miestų politikos GD aukšto lygio darbo grupė dėl ESI fondų supaprastinimo (žr. 14 p.) pripažino ją geriausios praktikos pavyzdžiu.

INTERACT yra ERPF programa, glaudžiai susijusi su INTERREG, kurios pagrindinis tikslas yra padėti efektyviai įgyvendinti INTERREG, INTERREG-IPA ir EKP tarpvalstybinio bendradarbiavimo programas. Jos veikla atitinka 11-tą teminį tikslą „Institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas“.

Bendro ženklo kūrimas

INTERREG bendro ženklo kūrimas apima tokias iniciatyvas kaip bendros nomenklatūros (INTERREG) patvirtinimas visoms programoms nepriklausomai nuo kalbos, bendras ženklas ir informavimo kampanija „Europos bendradarbiavimo diena“. Kampanijos tikslas yra kiekvienų metų rugsėjo 21 d. skelbti projektų rezultatus organizuojant vietinius renginius.

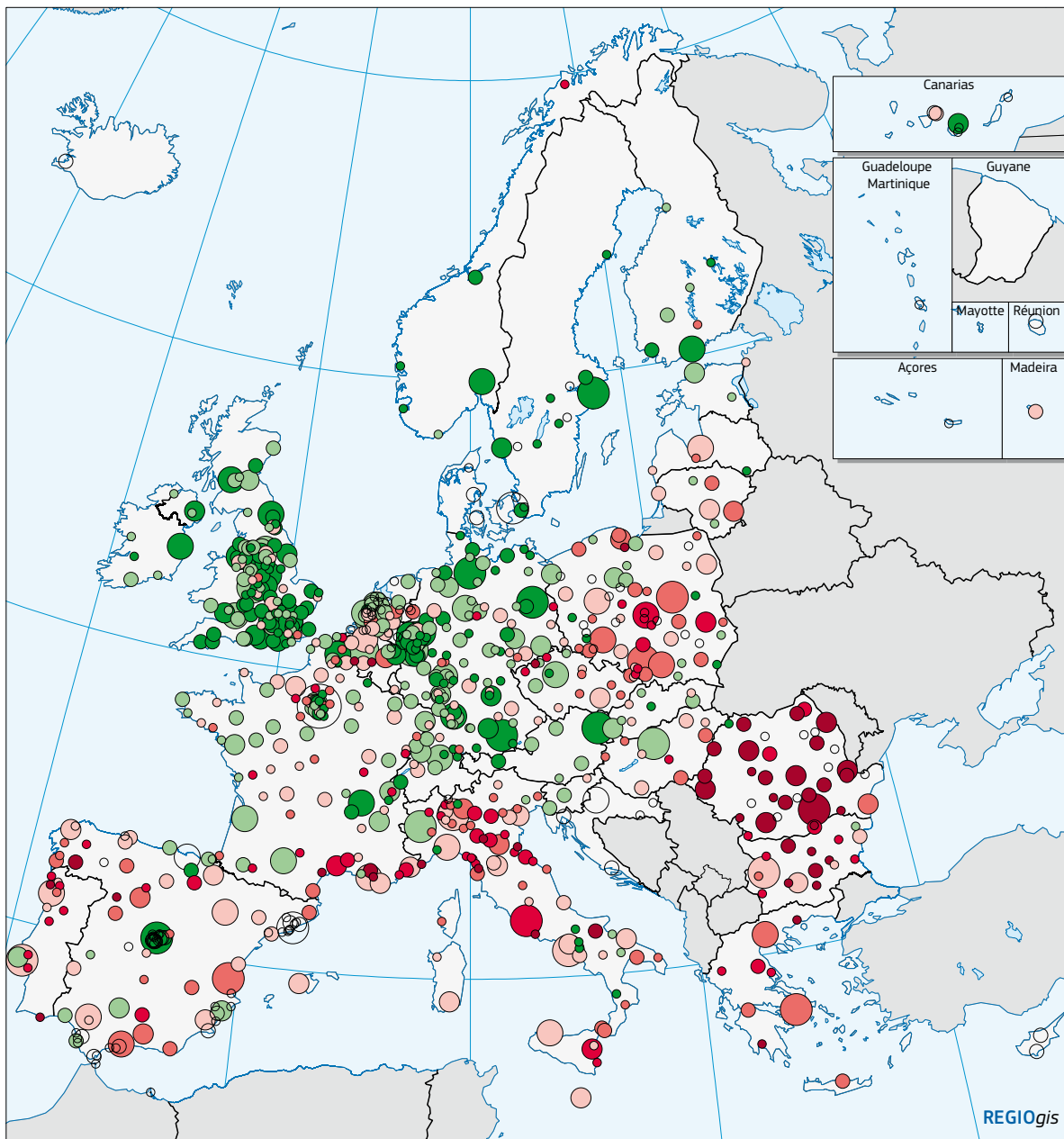
Bendrasis INTERREG ženklo tikslas yra gerinti matomumą ir suvokimą. Atsižvelgdama į iniciatyvą dėl INTERREG ženklo kūrimo, Europos Komisija savo sprendime dėl programos sričių ir biudžeto suteikė jai naują pavadinimą (INTERREG V). Daugiau nei 70% programų priėmė naująjį INTERREG ženklą ir dalyvavo Europos bendradarbiavimo dienoje. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

www.interact-eu.net

ŽŪTYS MIESTŲ GATVĖSE 2011–2013 M.

ES siekia iki 2020 m. perpus sumažinti žūčių keliuose skaičių, o tai reikštų, kad šimtui tūkstančių gyventojų tektų apie tris žuvusiuosius. Šį tikslą jau pasiekė visi žalia spalva pažymėti miestai. Nors daugumoje šiaurės vakarų Europos miestų žūčių keliuose skaičius nėra didelis, ryškiai raudona spalva pažymėtuose miestuose jis turėtų būti mažesnis. Šis skaičius itin didelis daugumoje Rumunijos (> 9) ir daugelyje Bulgarijos bei Graikijos (> 6) miestų. Dauguma Italijos, Lenkijos, Ispanijos ir Portugalijos miestų taip pat turi gerokai pasistengti, kad būtų pasiektas ES 2020 m. tikslas.

Žūčių skaičius 100 tūkst. gyventojų

- < 2.0
- 2.0 - 3.1
- 3.1 - 4.5
- 4.5 - 6.0
- 6.0 - 9.0
- ≥ 9.0
- Duomenų nėra

Gyventojų skaičius miesto centre

- < 100000
- 100000 - 250000
- 250000 - 500000
- 500000 - 1000000
- 1000000 - 5000000
- ≥ 5000000

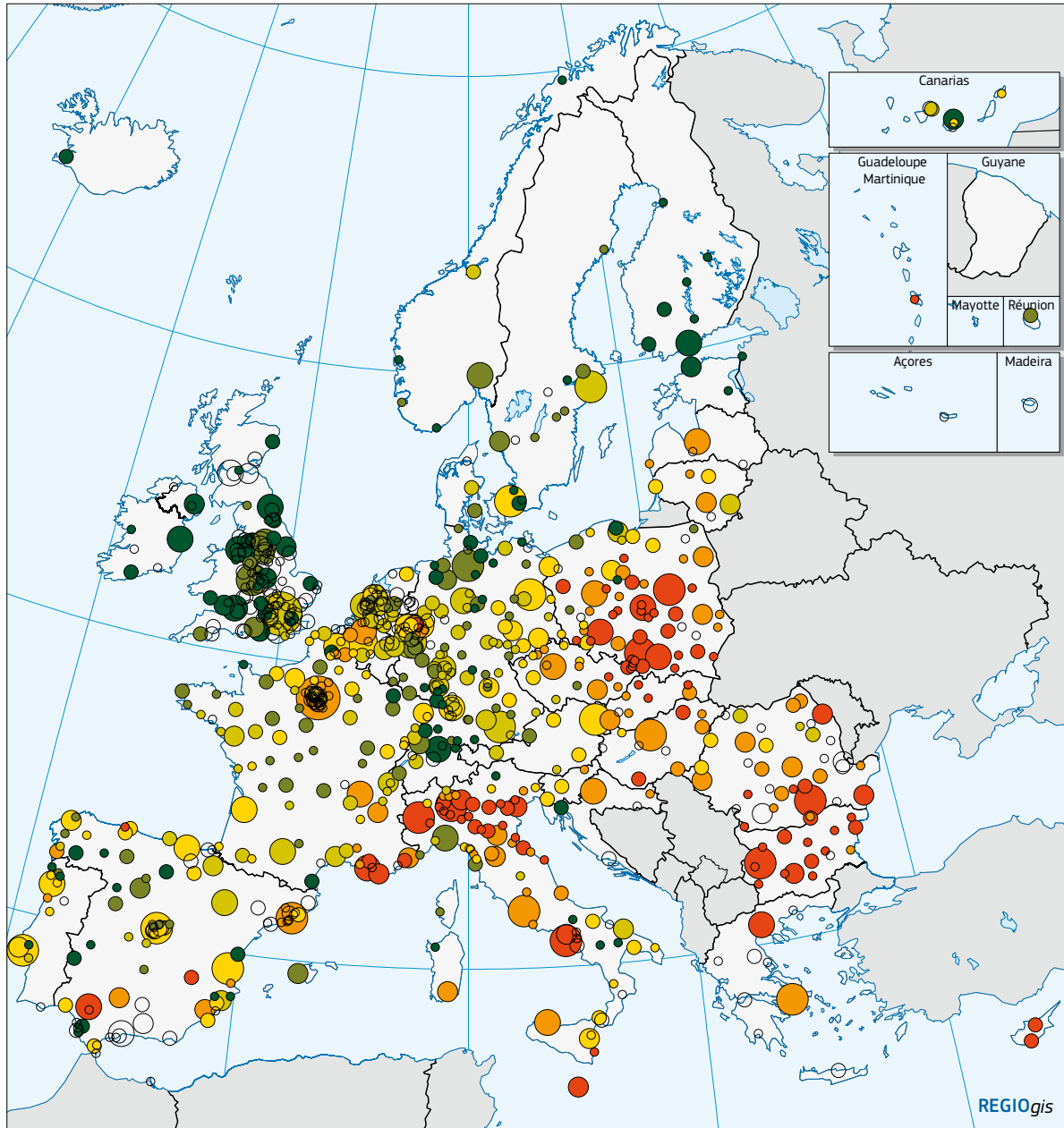
AT: 2013; BE: 2011 and 2013
 IT, PL, PT, SI, SK, FI, NO:
 2011-2012;
 IE, EL: 2011; CZ, ES, FR, SE: 2010-2011;
 MT: 2009; LU:
 2008-2009; RO: 2008
 Šaltinis: Eurostatas

0 500 Km

© Administracinių sienų asociacija „EuroGeographics“

ORE ESANČIŲ KIETŪJŲ DALELIŲ (KD10) KONCENTRACIJA MIESTUOSE 2013 M.

Oro tarša turi neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir net gali sutrumpinti jų gyvenimo trukmę. ES direktyvoje numatyta, kad ore esančių kietųjų dalelių (KD10) koncentracija negali viršyti 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. 2013 m. ši ribinė vertė buvo viršyta raudona spalva pažymėtuose miestuose. Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacinė vertė yra griežtesnė – 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. 2013 m. ši vertė buvo viršyta visuose geltona ir oranžine spalva pažymėtuose miestuose. Didžiausia koncentracija buvo Bulgarijos, pietų Lenkijos ir Kipro miestuose, taip pat Italijos Po lygumoje. Ir tik keliuose Suomijos, Jungtinės Karalystės, Ispanijos, Prancūzijos ir Vokietijos miestuose ši koncentracija neviršijo abiejų ribinių verčių.

Vidutinė dienos koncentracija ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Gyventojų skaičius miesto centre	
● < 19	○ < 100000	
● 19 - 21	○ 100000 - 250000	
● 21 - 23.5	○ 250000 - 500000	
● 23.5 - 27	○ 500000 - 1000000	
● 27 - 33	○ 1000000 - 5000000	
● ≥ 33	○ ≥ 5000000	
○ Duomenų nėra		

Matavimo stočių užfiksuotas vidurkis miesto ribose.
Šaltiniai: EAA, Regioninės ir miestų politikos GD

0 500 Km

© Administracinių sienų asociacija „EuroGeographics“

* dalelės yra išreikštos μm = mikrometrais (tūkstatajai milimetro dalis) ir arba) $\mu\text{g}/\text{m}^3$ = mikrogramais kubiniame metre (1 mikrogramas = milijoninė gramo dalis)

ES strategija dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono: pasiruošt, dėmesio, marš!

ES strategijos dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono (EUSAIR) tikslas yra padėti regionui, kuriame gyvena virš 70 mln. žmonių ir kuris atlieka svarbų vaidmenį stiprinant geografinį Europos vientisumą, pasinaudoti bendradarbiavimo teikiama nauda tokiose srityse kaip jūrų ekonomikos skatinimas, aplinkos išsaugojimas, transporto ir energijos tinklų junglumo stiprinimas ir tvaraus turizmo plėtojimas.

Praėjus pusantrų metų nuo 2014 m. lapkričio mėn. Briuselyje vykusios pristatymo konferencijos, ši trečioji ES makroregioninė strategija jau įgyvendinama. Aštuonių dalyvaujančių šalių (Albanijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Kroatijos, Graikijos, Italijos, Juodkalnijos, Serbijos ir Slovėnijos) bendri veiksmai ir prioritetai yra numatyti veiksmų plane, suskirstytame į keturias pagrindines sritis: 1) mėlynasis augimas; 2) regiono sąsajos; 3) aplinkos kokybė; 4) tvarus turizmas. INTERREG programa ADRION, patvirtinta 2015 m. gruodžio mėn., apima tą pačią geografinę teritoriją, kaip ir EUSAIR, tačiau jos pagrindinis tikslas yra pagalba strategijos valdymui ir valdymo struktūroms.

2016 m. gegužės 12–13 d. Dubrovniko (Kroatija) vykusiame 1-ajame EUSAIR forume už regioninę politiką atsakinga Komisijos narė Corina Crețu kartu su aštuonių šalių užsienio reikalų ir ES fondų ministrais bei daugiau kaip 600 suinteresuotųjų asmenų iš Adrijos ir Jonijos jūrų regiono (atstovaujančių nacionalinėms, regionų ir vietos administracijoms, mokslo bendruomenei, verslui ir pilietinei visuomenei) aptarė ES makroregioninės strategijos pažangą ir tolesnius veiksmus.

Nuo žodžių prie veiksmų

Pradėdama forumą Komisijos narė Corina Crețu paminėjo tris svarbius perėjimo nuo žodžių prie veiksmų elementus: pirma, būtina mąstyti tarpvalstybiniu bei tarpsektoriniu mastu ir nebijoti išeiti iš „komforto zonos“; antra, užtikrinti, kad veikloje dalyvautų visi partneriai; trečia, politinę valią paversti reikiama ištekliais. Ministrų priimta Dubrovniko deklaracija patvirtina jų įsipareigojimus skirti finansinių, administracinių bei techninių išteklių ir ragina geriau suderinti strategijos ir nacionalinio finansavimo prioritetus.

Forumo dalyviai diskutavo, kaip makroregioninis požiūris ir bendrai sprendžiamos įvairios sudėtingos problemos, kurių atskiros šalys nepajėgios išspręsti pavieniui, gali sustiprinti regiono atsparumą. Kita svarbi tema buvo veiksminga daugiapakopio valdymo sistema, galinti užtikrinti tinkamą šios strategijos įgyvendinimą ir leisianti pasiekti numatytų tikslų.

Forumas patvirtino, kad EUSAIR gali sustiprinti regiono konkurencingumą bei sąsajas ir pakloti tvirtą pagrindą prie strategijos prisijungusioms šalims kandidatėms ir galimoms kandidatėms integruotis į ES.

Strategija remia aštuonias šalis pagal keturias pagrindines sritis:

Graikija ir Juodkalnija

Italija ir Serbija

Slovėnija ir Bosnija ir Hercegovina

Kroatija ir Albanija

Kompleksiniai aspektai ir horizontalieji principai:

- Gebėjimų, įskaitant komunikacijos, stiprinimas
- Moksliniai tyrimai, inovacijos, mažosios ir vidutinės įmonės
- Klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas
- Nelaimių rizikos valdymas

2016 m. birželio 1 d. Kroatijos Vyriausybė perdavė laikinojo pirmininkavimo Adrijos ir Jonijos iniciatyvai bei EUSAIR teises Graikijos Vyriausybei. Kalbėdamas per baigiamąjį forumo posėdį, ekonomikos viceministras Alexis Charitsis pabrėžė, kad Graikija pirmininkaus vadovaudamasi leitmotyvu „mąstyti makroregioniniu mastu, veik vietoje“.

Makroregioninė strategija yra integruota sistema, kurią, be kita ko, gali remti Europos struktūriniai ir investicijų fondai ir kuria siekiama padėti spręsti bendras problemas, su kuriomis susiduria toje pačioje geografinėje vietovėje esančios ES valstybės narės ir trečiosios šalys. Regione bus sustiprintas bendradarbiavimas, padėsiantis siekti ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos.

ES strategija dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono, kurią Taryba patvirtino 2014 m., yra trečioji ES makroregioninė strategija po ES Baltijos jūros regiono strategijos (EUSBSR) ir ES strategijos dėl Dunojaus regiono (EUSDR), kurias Taryba patvirtino atitinkamai 2009 ir 2011 m. 2016 m. sausio mėn. buvo pristatyta ketvirtoji makroregioninė strategija dėl Alpių regiono (žr. „Panorama“ Nr. 56).

DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/adriatic-ionian/2016

<http://www.adriatic-ionian.eu/>

Sustabdyta akimirka

Kasmet Europos Sąjungos regioninė parama skiriama tūkstančiams visoje Europoje įgyvendinamų projektų. Nuotraukų konkursas „Europa mano regione“ yra puiki proga pavaikštinėti su fotoaparatu rankose ir padaryti kurio nors ES finansuojamo projekto nuotrauką. Štai tik keletas akimirkų, užfiksuotų įvairiuose Europos regionuose pastaraisiais metais.

Nuotraukas šių metų konkursui galima siųsti iki 2016 m. rugpjūčio 28 d. Laimėtojai bus apdovanoti per Europos regionų ir miestų savaitę, vyksiančią Briuselyje spalio 10–13 d. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://goo.gl/t3iwcT>

„Savais žodžiais“ – tai žurnalo „Panorama“ skiltis, kurioje savo planais 2014–2020 m. laikotarpiui dalijasi vietos, nacionalinio ir Europos lygmens suinteresuotieji subjektai.

„Panorama“ laukia atsiliepimų Jūsų gimtąja kalba. Juos galėsime skelbti būsimuose leidimuose: susisiekite su mumis dėl tolesnės informacijos apie Jūsų atsiliepimo pateikimo terminus ir rekomendacijas.

regio-panorama@ec.europa.eu

„Arctic Smartness“ – regiono potencialo išnaudojimas

Laplandija yra šiauriausias ES regionas ir vartai į Arkties regioną. Ji ne tik vaidina svarbų vaidmenį klimato kaitos ir darnaus gamtos išteklių vystymo srityse, bet ir tarptautinio bendradarbiavimo, pasaulinės saugos ir ekonominės plėtros srityse, kaip pažymėta naujausiame Bendrame komunikate Europos Parlamentui ir Tarybai dėl integruotos ES Arkties politikos.

Frazė „Arkties regionas“ dažnai primena stereotipus, kaip antai apie sniegą ir ledą, tačiau šis regionas gali pasiūlyti kur kas daugiau: neapbrėptus gamtos išteklius, gerą infrastruktūrą ir naujovišką mąstymą. Vos per keletą metų Laplandija savo arktinius iššūkius pavertė projektu „Arctic Smartness“ (liet. Arkties išmintis).

Taigi, kaip ji tapo pažangiausiu novatorišku Arkties regionu? Šiandien Laplandija yra retas nesuskaičiuojamų kaimelių, urbanizuotų miesto centrų ir turistinių poilsiaviečių derinys su daug erdvės visiems. Čia yra miškų, šniokščiančių upių, įvairių tyrimų tarnybų ir stabili aplinka investicijoms bei verslui, kurią palaiko tvirtas tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir bendradarbiavimo tinklai. Čia Arktis yra kasdienybė.

Subalansuotas pramonės patirties ir įsipareigojimo siekti darnaus vystymosi derinys yra gamtos išteklių panaudojimo pagrindas Laplandijos regione.

Nepaisant nepaprastos pramonės plėtros (šiuo metu regione yra viena didžiausių ES miškų ir mineralų perdirbimo pramonės

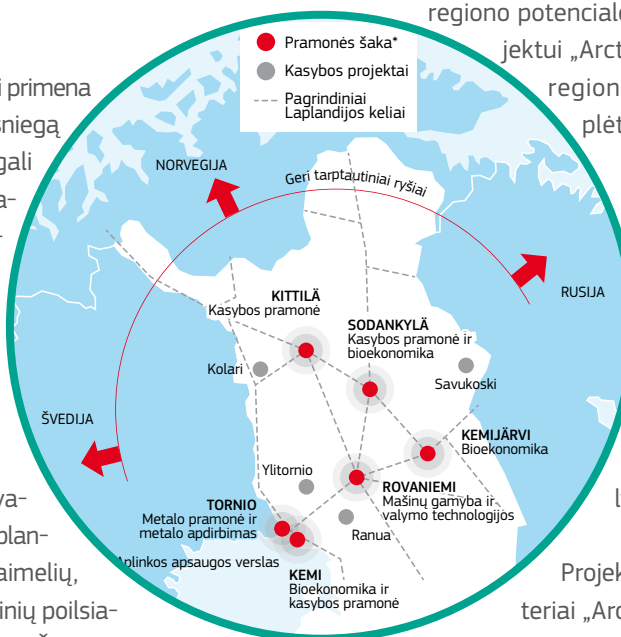
įmonių koncentracijų), Laplandija lieka vienu iš regionų, galinčiu didžiuoti švariausiu vandeniu ir oru visame pasaulyje. Taip pat tai – didžiausias sertifikuotas natūralių produktų regionas.

„Laplandijoje nusprendėme priimti drąsius ir atvirus sprendimus, investuodami į savo ateitį. Laplandija buvo vienas pirmųjų regionų Suomijoje, kuris prisitaikė prie pažangiosios specializacijos (S3) koncepcijos. Pažangioji specializacija – tai etapas, padėjęs mums atpažinti pramonės šakas, atsirandančias iš regiono potencialo, ir padėjęs pagrindą regiono projektui „Arctic Smartness“, – teigia Laplandijos regiono tarybos S3 ir regiono klasterių plėtros vadovė Kristiina Jokelainen.

Nuo pat pradžių S3 planavimas ir įgyvendinimas buvo grindžiamas regiono suinteresuotųjų subjektų plačiu dalyvavimu ir atsidavimu. Laplandijos projektas „Arctic Smartness“ – tai skirtingų sektorių ir technologijų bendradarbiavimas ir regioniniu, ir tarpregioniniu lygmenimis.

Projekto „Arctic Smartness“ regiono klasteriai „Arctic Industry and Circular Economy“, „Arctic Smart Rural Community“, „Arctic Design“, „Arctic Safety and Security“ ir „Arctic Development Environments“ yra Laplandijos darnaus vystymosi ir regiono inovacijų sistemos pagrindas. Šis šiuolaikiškas, ribas peržengiantis kelių sektorių sinerginis požiūris padeda įveikti kritinės masės trūkumą regione ir integruoti Laplandijos pramonės šakas į pasaulinės vertės grandines.

Päivi Ekdahl - Laplandijos regiono tarybos plėtros direktorė

Sanglaudos politika remia salas

Salų regionai turi bendrų ir savitų bruožų bei ypatybių, kuriomis akivaizdžiai skiriasi nuo žemyninių regionų. Norint pradėti įgyvendinti ilgalaikius investicijų projektus ir užpildyti finansavimo spragas šiuose regionuose, būtina ES struktūrinių ir investicijų fondų parama.

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 174 straipsnyje pripažįstama, kad salų regionai turi nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų, todėl jiems turi būti skiriamas ypatingas dėmesys. Verslui ir pragyvenimui turi įtakos kasdieniai iššūkiai, visų pirma masto ekonomikos stoka, mažos rinkos ir ribotos privačios investicijos į įvairius sektorius, nekalbant apie transportą, energijos vartojimo efektyvumą (ar net energijos nepriteklių), skaitmenines jungtis ir pan.

Sanglaudos politika yra Europos politika, geriausiai pritaikyta iššūkiams, su kuriais susiduria salas, atremti. Salų regionai yra parodė puikų pavyzdį, kaip panaudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas investuojant į transportą, energijos vartojimo efektyvumą, atsinaujinančiųjų išteklių energiją, mokslinius tyrimus ir pan., siekiant strateginių Europos tikslų, numatytų iki 2020 m. ir vėlesniam laikotarpiui.

Deja, yra pasitaikę nesėkmių ir iškraipymų, ypač jei kalbėtume apie sanglaudos politikos prieinamumą NUTS 3 ar žemesnio lygmens saloms, kurios patenka į NUTS 2 žemyninių regionų su gerokai aukštesniu BVP sudėtį.

Dėl atokumo ir kitų būdingųjų savybių salos itin nukentėjo nuo neseniai praūžusios finansų krizės. Naujausi Eurostato 2014 m. regionų BVP duomenys rodo, kad didžiausią nuosmukį – apie 30% – patyrė būtent salas, o tai dar kartą įrodo vis didėjantį atotrūkį tarp Europos centro ir periferinių regionų. Tai ateities iššūkis, kurį galima atremti veiksmingai stiprinant teritorinį sanglaudos politikos aspektą.

Periferinių jūrų regionų konferencija (www.cpmr.org), vienijanti apie 160 regionų ir atstovaujanti maždaug 200 mln. žmonių, agituoja už labiau subalansuotą plėtrą Europos teritorijoje. Nuo 1973 m. Periferinių jūrų regionų konferencija ir jos Salų komisija siekia užtikrinti, kad formuojant teritorijoms svarbias politikos kryptis, kaip antai socialinės, ekonominės ir teritorinės sanglaudos, jūrų reikalų ir prieinamumo, būtų atsižvelgiama į periferinių ir salų regionų poreikius bei interesus. ■

P. George Hatzimarkos – Periferinių jūrų regionų konferencijos (CPMR) Salų komisijos pirmininkas ir Pietų Egėjo regiono (Graikija) vadovas

Pažangus Pamaro vaivadijos požiūris į miestų atgaivinimą

Pamarys yra Lenkijos savivaldos regionas, įgyvendinantis Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) regiono veiksmų programą, kurioje, be kita ko, numatytas miestų atgaivinimas. Veiksmų programa yra tik viena iš Pamaro regiono plėtros strategijos iki 2020 m. įgyvendinimo priemonių.

2014–2020 m. laikotarpio Pamaro regiono veiksmų programos tikslas yra atremti plėtros iššūkius, su kuriais regionas susiduria ekonomikos, švietimo, profesinio mokymo, socialinėje, atskirų teritorijų potencialo, transporto sistemos, energetikos ir aplinkos srityse. Dirbant su daugybe teminių tikslų ir naudojant skirtingas įgyvendinimo priemones, būtina užtikrinti sinergiją, suderinamumą ir nuoseklų koordinavimą.

Siekdamas šio tikslo Pamaris sėkmingai taiko derybinę poziciją, pagrįstą įvairių institucijų, įmonių ir bendruomenių partnerių dalyvavimu bei įtraukimu. Bendradarbiaujant su partneriais nustatomos pažangiosios specializacijos, kuriomis atgaivinimo projektai ir koordinuojami veiksmai miestuose bei juos supančiose funkcinėse erdvėse.

Lenkijos regionas taikė unikalų partnerystės „iš apačios į viršų“ principą, kuomet pažangiosios specializacijos buvo nustatomos atsižvelgiant į pasiūlymus, kuriuos pateikė viešame konkurse dalyvavusios suinteresuotosios verslo ir mokslo bendruomenės. Gautus pasiūlymus vertino kitų regionų ir užsienio ekspertai, turintys patirties tarptautinio verslo ir mokslinių tyrimų srityse. Atsižvelgdamos į rezultatus regiono valdžios institucijos nustatė keturias pažangiosios specializacijos sritis (žr. 31 p.).

Stiprybė skaičiuose

Konkursas dėl pažangiųjų specializacijų atrankos tapo aktyviu verslo galimybių atskleidimo procesu, į kurį įsitraukė įvairūs regioniniai partneriai, atstovaujantys verslui, švietimui, verslo aplinkos institucijoms ir nevyriausybinėms organizacijoms (NVO). Norintys pradėti mokslo ir verslo bendradarbiavimą subjektai galėjo dirbti su tiesiogiai susijusiais partneriais. Šiame procese dalyvavo daugiau nei 400 subjektų, įskaitant didžiausias regiono mokyklas ir kolegijas, pirmaujančias verslo įmones, savivaldybes ir savivaldybių asociacijas, taip pat ligonines ir įvairias NVO. Didžiausią grupę sudarė apie 300 bendrovių.

Derybinė pozicija buvo itin naudinga nustatant pažangiosios specializacijos sritis regione. Atrinkusios pažangiosios specializacijos sritis, regiono valdžios institucijos vedė derybas dėl sutarčių su atitinkamomis bendruomenėmis, kuriose buvo apibrėžta konkrečios specializacijos aprėptis bei prioritetinės mokslinių tyrimų kryptys ir išdėstyti viešojo finansavimo principai bei metodai, įskaitant 2014–2020 m. regiono veiksmų programą.

Aktyvus pažangiosiomis ekonomikos specializacijomis suinteresuotų bendruomenių bendradarbiavimas ir minėtos sutartys padės sukurti daugybę naujų ir pažangių įmonių, projektų bei produktų, kurie bus naudingi ne tik Pamario, bet ir kitų regionų plėtrai.

Pasirinkęs pažangiosios specializacijos sritis, Pamario regionas sieks pripažinimo pasaulyje statydamas laivus, kuriuose bus naudojami alternatyvieji degalai, ir kurdamas „išmaniųjų namus“, energijos kaupimo problemas sprendžiančias technologijas bei pažangius produktus ir paslaugas sveikatos priežiūros srityje.

Nuo pat pažangiųjų specializacijų atrankos procedūros pradžios buvo kreipiamas dėmesys į privataus kapitalo dalį įvairių grupių kuriamose įmonėse ir projektuose. Privatus kapitalas užtikrins įgyvendintų sprendimų veiksmingumą bei tvarumą ir sukurs mechanizmus, leidžiančius finansuoti ekonominę plėtrą po 2020 m., kuomet sanglaudos politikos finansavimas bus mažesnis nei šiuo programavimo laikotarpiu.

Atkūrimo politika

Visapusiškas skurdžių miesto rajonų atkūrimas yra vienas 2014–2020 m. laikotarpio sanglaudos politikos prioritetų ir dalis jos urbanistinio aspekto. Tai aktualu ir Lenkijos miestų politikai. Šiuo laikotarpiu įgyvendinamuose sanglaudos politikos finansuojamuose atkūrimo projektuose numatyti išsamūs socialiniai, ekonominiai ir teritoriniai veiksmai, kurių pagrindinis tikslas – skurdžiuose miesto rajonuose gyvenančių piliečių socialinė įtrauktis ir skurdo mažinimas.

Pamario regionas taikė šį principą ir 2007–2013 m. laikotarpiu, naudodamasis tuo metu veikusiais įgyvendinimo mechanizmais. Visuose atgaivinimo projektuose, bendrai finansuojamuose ERPF lėšomis, 15 % tinkamų finansuoti sąnaudų, panaudotų socialinio pobūdžio veiksams, buvo gauta iš lankstumo priemonės. Tuo buvo siekiama paremti papildomus socialinius veiksmus skurdžiuose Lenkijos miestų rajonuose pagal atskirą veiksmų programą, kurioje buvo numatyta Europos socialinio fondo (ESF) intervencijos priemonė.

Europos solidarumo centras Gdanske

Europos solidarumo centro Gdanske vidus

Projektus įgyvendins miestai kartu su įvairiais partneriais ir grupėmis, į šį procesą įtraukiant gyventojus ir kiekviename etape užtikrinant vis aktyvesnį visuomenės dalyvavimą. Atgaivinimo projektai buvo rengiami vadovaujantis 2015 m. priimtu Atgaivinimo įstatymu ir regioniniu lygmeniu patvirtintomis gairėmis. Atgaivinimo programos parengimas yra sudėtingas ir daugiaspekstis procesas, todėl 24-iems Pomario miestams ir didmiesčiams buvo skirtos specialios subsidijos.

Teritorinės investicijos

2014–2020 m. regiono veiksmų programa yra iš esmės paremta teritoriniu požiūriu. Regiono valdžios institucijos veda derybas dėl integruotų teritorinių susitarimų įgyvendinant tarpusavyje susijusius projektus aštuoniose funkcinėse erdvėse (ir atskirai dėl integruotų teritorinių investicijų į trijų miestų metropolinę zoną). Šie projektai apima įvairias sritis, kaip antai profesinį orientavimą, ikimokyklinį ugdymą, transporto mazgus, atliekų tvarkymą ir specializuotų sveikatos priežiūros paslaugų vystymą. Projektai padės pasinaudoti plėtros galimybėmis ir įveikti šioms teritorijoms būdingas kliūtis. Teritoriniuose susitarimuose patvirtintiems projektams bus teikiama pirmenybė (papildomi taškai) gauti finansavimą pagal regiono veiksmų programą.

Pomario regione taikomas teritorinis principas iš esmės grindžiamas tuo, kad miesto problemų sprendimas funkcinėse erdvėse reikalauja ne vien finansinių išteklių, bet, visų svarbiausia, sistemingo kaimyninių savivaldybių, valdžios institucijų, verslininkų, NVO ir švietimo bei mokslinių tyrimų įstaigų bendradarbiavimo. Sinergijos sukūrimo taisyklės įkvepia bendradarbiauti ir stiprinti užmegztus ryšius.

Be to, remiantis 2007–2013 m. laikotarpiu įgyta patirtimi, reikėtų pridurti, kad problemas būtina spręsti iš anksto suplanuotais veiksmais, pagrįstais strateginėmis išvalgomis. Sutartys padeda tiksliai nustatyti ir kruopščiai parengti bei koordinuoti prioritetinius projektus, todėl galima tikėtis palankiausių jų įgyvendinimo rezultatų.

Derybos su miestais dėl jų atgaivinimo projektų, kurie buvo finansuojami pagal 2007–2013 m. regiono veiksmų programą, aprėpties ir profilio leido sukurti unikalų metodą. Pomarys taiko šią „bandomąją“ derybinę poziciją ieškodamas miestams ir jų funkcinėms erdvėms optimalių sprendimų, kuriems gali būti skirtas viešasis finansavimas.

Išbandyta ir patikrinta

Įgyvendinant atgaivinimo projektus, finansuojamus pagal 2014–2020 m. regiono veiksmų programą, bus atsižvelgiama į jau patikrintų mechanizmų, sukurtų įgyvendinant aštuonis sudėtingus penkių miestų apleistų rajonų, kuriuose gyvena virš 50 tūkst. žmonių, atkūrimo projektus, tęstinumą bei tobulinimą.

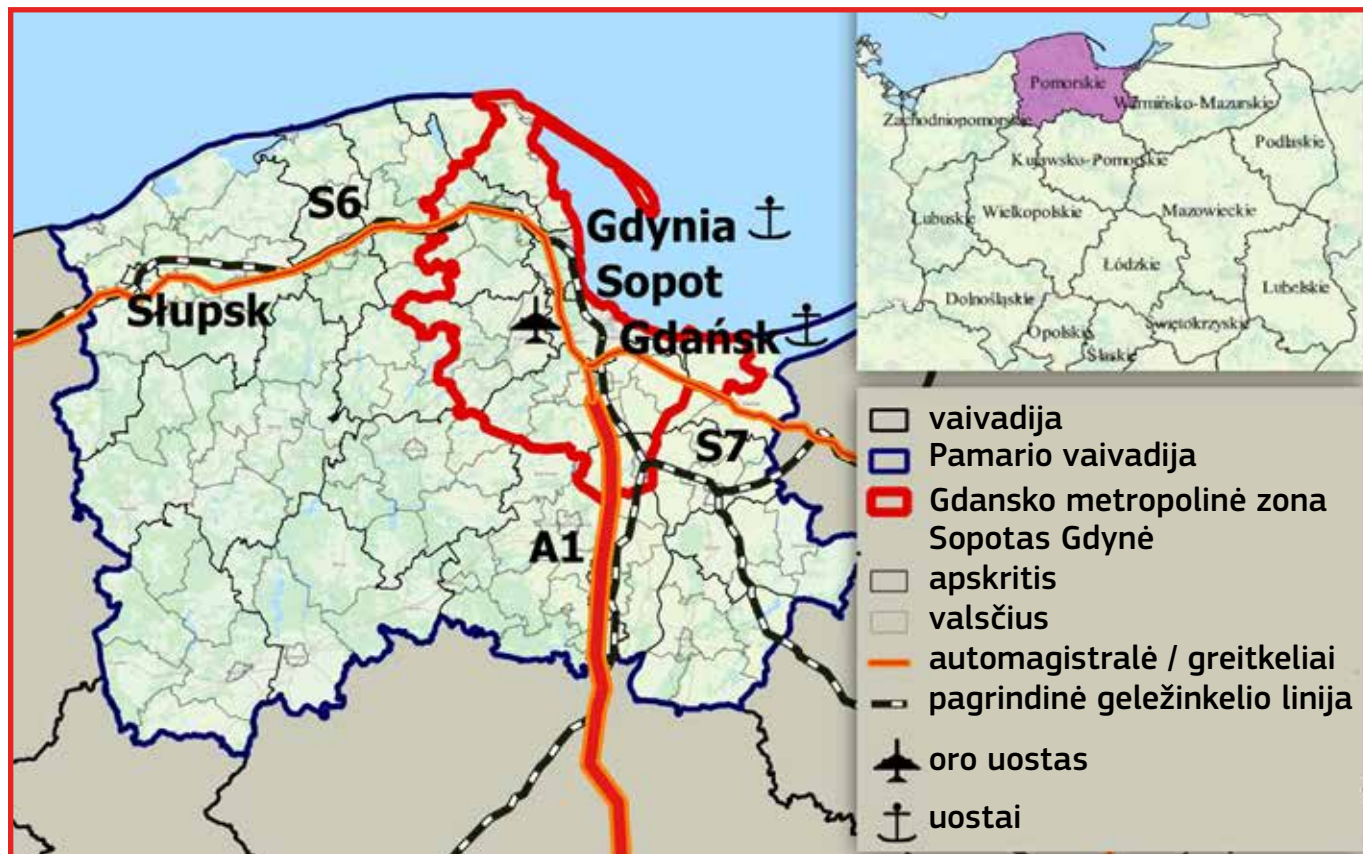
Atgaivinimo projektai yra integruoti. Juos sudaro du glaudžiai tarpusavyje susiję projektai, vieną kurių bendrai finansuoja ESF, kitą – ERPF. Infrastruktūros projektų formą apsprendžia socialinio pobūdžio intervencija, o ne atvirkščiai. Toks modelis gali būti įgyvendintas dėl to, kad 2014–2020 m. regiono veiksmų programoje dalyvauja du fondai.

Daugiapakopėse 31 miesto ir regiono valdžios institucijų derybose, be kita ko, aptariami skurdžių rajonų nustatymo ir miestų atkūrimo programų bei integruotų atgaivinimo projektų aprėpties klausimai. Finansuojami projektai turės išspręsti konkrečias problemas, nurodytas skurdžių rajonų, kurie nustatyti pagal apibrėžtus socialinių, ekonominių bei teritorinių sąlygų rodiklius ir kuriuose gyvenimo sąlygos yra itin nepalankios lyginant su kitais miesto ir regiono rajonais, atgaivinimo programose.

DAUGIAU INFORMACIJOS

www.pomorskie.eu

Pamario Vaivadija

Gyventojų sk.: 2 302 000 arba 6% bendro Lenkijos gyventojų skaičiaus. Regiono gyventojai yra jaunesni palyginti su visais Lenkijos gyventojais, natūralusis gyventojų prieaugis yra aukštesnis, o migracijos saldas – teigiamas.

Darbo rinka: daugėja našiai dirbančių darbuotojų, todėl pagerėjo ekonomikos augimo tempas, o nedarbo lygis tapo žemesnis nei šalies vidurkis.

Ekonomika: vidutiniškai 64% BVP vienam gyventojui matuojant perkamosios galios standartais ES-28, aukštesnė nei vidutinė ekonominė veikla, geras novatoriškų bendrovių skaičius, yra Lenkijos pirmaujančių bendrovių, įskaitant užsienio kapitalo įmones.

Pažangiosios specializacijos: jūrų, uostų ir logistikos technologijos; sąveikiosios technologijos informacijos gausoje; ekologiniu požiūriu veiksmingos energijos ir kuro gamybos, perdavimo,

paskirstymo bei vartojimo ir statybos technologijos; medicininės technologijos civilizacijos ir senatvinėms ligoms gydyti.

Kiti pagrindiniai sektoriai: verslo paslaugos; farmacija ir kosmetika; biotechnologijos; turizmas.

Privalumai: transeuropinis transporto tinklas; Gdanskos, Gdynės ir Sopotos metropolinė zona kaip Baltijos regiono pažangus ir kūrybiškas centras; vieta prie jūros su stambiais jūrų uostais; unikali natūrali aplinka ir kultūrinis paveldas (įskaitant laisvės ir solidarumo miestą Gdanską); stambus mokslo centras.

DAUGIAU INFORMACIJOS

www.rpo.pomorskie.eu

Sanglaudos politikos projektų pradininkai

INTERVIU SU PAMARIO VAIVADIJOS MARŠALU
MIECZYŚLAW STRUK

Kaip sanglaudos politika gali prisidėti prie ekonominės Pamario regiono plėtros? Kokias prioritėtines sritis galėtumėte išskirti?

Sanglaudos politika yra labai svarbi Pamariui. Ši politika ir jos ištekliai, tikslai bei principai išmokė mus orientuoti savo mąstymą ir veiklą į rezultatus, o iškilusias problemas spręsti visapusiškai. To negali jokia kita sektorių politika.

Be to, sanglaudos politika pastūmėjo mus atkreipti dėmesį į pagrindines problemas. Taigi švietimo sektoriuje pagrindinį dėmesį sutelkėme į profesinį mokymą, o transporto sektoriuje – į viešąjį transportą, įskaitant geležinkelį. Taip pat norėčiau paminėti mokslinių tyrimų ir plėtros pasiekimų įdiegimą pramonėje, investicijų pritraukimą, energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir turizmo produktų tinklo sukūrimą.

Kokie yra skirtingų fondų ir finansinių priemonių apjungimo plusai ir minusai? Kaip užtikrinti nuoseklumą ir papildomumą?

Veiksmų programos, apjungiančios Europos socialinį fondą ir Europos regioninės plėtros fondą, idėją rėmėme nuo pat pradžių, kai tik prasidėjo 2014–2020 m. laikotarpio sanglaudos politikos svarstymai. Manau, tolesnis šių fondų vienijimasis turėtų vykti tokia kryptimi,

kad jų veiksmai taptų iš tiesų vienas kitą papildantys. Pamarys nedvejodamas naudojami integruotų projektų mechanizmu, visų pirma miestų atgaivinimo ir profesinio mokymo srityse.

Kalbant apie finansines priemones, mes pirmieji Lenkijoje jomis pasinaudojome. Mano nuomone, šios priemonės labiau priartina sanglaudos politikos įgyvendinimą prie rinkos sąlygų, o tai skatina veiksmingą bei tikslingą valstybės inter-

Daugiafunkcė traukinių stotis centro širdyje

Šis projektas yra pirmoji Europos investicija dalyvaujant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystei, kurią finansavo ES grąžintinos paramos priemonė JESSICA (Bendra Europos parama tvarioms investicijoms į miestų teritorijas). Jo tikslas buvo atgaivinti Sopotą geležinkelio stotį ir ją supančias erdves. Buvo pastatyta nauja geležinkelio stotis ir pastatų kompleksas komercinėms, biurų bei viešbučių erdvėms. Be to, pagerintas įvairias viešojo transporto rūšis jungiantis susisiekimas.

www.sopotcentrum.com.pl

Tunelis po Negyvąja Vysla

venciją ir stiprina jos poveikį. Remdamiesi savo patirtimi finansinių priemonių srityje, įsteigėme Pamario plėtros fondą, kuris po 2023 m. taps viena pagrindinių investavimo priemonių regione.

Kalbant apie suderinamumą ir koordinavimą, reikėtų pabrėžti, kad mūsų regiono veiksmų programa yra aiškiai grindžiama teritoriniu principu ir derybine pozicija, štai kad ir mūsų integruotos teritorinės sutartys dėl miesto funkcinų erdvių. Tai reiškia, kad pagrindinių miesto teritorijų atžvilgiu mes vedame derybas dėl projektų rinkinių, kuriais siekiame užtikrinti maksimalų ekonominį ir socialinį poveikį skirtingose regiono dalyse.

Dabar reikalaujama, kad Europos lėšų valdymas būtų supaprastintas. Kaip regionas galėtų prie to prisidėti?

Mes niekuomet nekūrėme pernelyg sudėtingų procedūrų ir nenorėjome apsunkinti paramos gavėjų. Rengdami savo naują regiono veiksmų programą stengėmės nuosekliai laikytis šio praktiško ir lankstaus požiūrio, tačiau šiuo metu mus labai riboja Europos ir vietos lygmenimis nustatyti reikalavimai. Pritariu, kad koordinavimas yra būtinas, ir manau, kad tam tikrose srityse jis turėtų būti geresnis, bet, visų pirma, jis neturėtų būti grindžiamas konkrečiomis gairėmis, kuriomis privalėtų vadovautis programą valdančios institucijos.

Regionai nesikrato atsakomybės už įgyvendintų programų padarinius. Bet jiems turėtų būti suteikta daugiau laisvės rinkti geriausią kelią, kaip siekti užsibrėžtų tikslų. Savo regiono veiksmų programoje ypatingą dėmesį skiriame praktinėms paramos gavėjų procedūroms. Esame sukūrę paraiškos teikimo internetu priemonę, kuri nuolat pritaikoma konkrečiam konkursui. Be to, paramos gavėjams esame paruošę dokumentą, kuriame paaškinama, kaip kreiptis dėl projekto finansavimo, ir pateikiama informacija apie projekto vertinimą, įgyvendinimą bei atsiskaitymą.

*Kokių rezultatų tikėtės pasibaigus
2014–2020 m. finansavimo
laikotarpiui?*

Įvertindami savo įsisavinimo potencialą ir turimus išteklius, tikimės, kad 2014–2020 m. laikotarpiu gausime 5,4 mlrd. EUR ES lėšų. Įskaitant, žinoma, mūsų regiono veiksmų programos vertę, kuri siekia 1,8 mlrd. EUR.

Manome, kad sanglaudos politika paskatins ilgalaikius pokyčius mūsų regione. Ji turėtų pastūmėti Pamaro bendroves į pasaulinę vertės grandinę, sustiprinti mūsų ekonomikos orientavimąsi į eksportą ir sumažinti energijos vartojimo intensyvumą. Taip pat norime geriau pasinaudoti savo darbo rinka, kurioje apstu puikiai išsilavinusių, plačių pažiūrų, drašių ir verslių piliečių. Be to, norime pagerinti gyventojų gyvenimo sąlygas ir pagrindinių viešųjų paslaugų kokybę bei prieinamumą.

Nauja geležinkelio ir oro uosto plėtra – Pamaro regiono dėmesys viešajam transportui

Pamaro geležinkelio linijos nutiesimas ir Gdanskio oro uosto plėtra yra stambiausios ir svarbiausios investicijos į infrastruktūrą, siekiant pagerinti viešojo transporto paslaugas Pamaro regione. Geležinkelio linija jungia trijų miestų metropolinę teritoriją su Gdanskio oro uostu ir vakarų pusėje išsidėsčiusiu Kašubijos subregionu. Gdanskio oro uostas jungia Gdanską su kitais Pamaro regiono, Europos ir pasaulio miestais. Dėl vis didėjančio keleivių skaičiaus, kuris per pastaruosius metus išaugo daugiau nei 30 % ir pasiekė 3,7 mln., Gdanskio oro uostas tapo trečiu pagal dydį oro uostu Lenkijoje.

www.pkm-sa.pl

www.airport.gdansk.pl

Pamario regionas ir jo pagrindinis miestas Gdanskas yra prie Baltijos jūros. Kaip Pamario regionas yra susijęs su Baltijos jūros regiono strategija ir ko iš jos tikėtės?

Į ES Baltijos jūros regiono strategiją įsitraukėme nuo pat jos priėmimo. Manome, kad geresnis įvairių Baltijos šalių institucijų veiklos koordinavimas taps dar viena plėtros paskata. Savo regiono veiksmų programoje esame numatę sritis, kuriose bendradarbiavimas pagal Baltijos jūros regiono strategiją bus itin skatinamas.

Tai žinių sklaida, atsinaujinantieji energijos šaltiniai ir turizmas bei biologinė įvairovė. Tikiuosi, kad įtraukus Baltijos jūros regiono strategiją į savo regiono programą, atsiras aukštos kokybės projektų. ■

Investuokite į Pamarį

Įgyvendinus projektą „Ekonominio skatinimo ir informavimo sistema Pamario vaivadijoje“ buvo sukurta visapusiška paslaugų investuotojams sistema. Regiono investuotojus aptarnaujančių pagrindinių subjektų, kuriuos sutelkė iniciatyva „Investuokite į Pamarį“, teikianti paramą investavimo projektams ir skatinanti investavimą, bendradarbiavimas padėjo sėkmingai įgyvendinti 57 projektus ir sukurti 8 930 darbo vietų.

www.investinpomerania.pl

Kai socialinė nauda svarbesnė už pelną

BENDRADARBIAVIMAS SOCIALINĖS EKONOMIKOS SRITYJE GRAIKIJOJE

Socialinė ekonomika – sektorius, kur kas geriau nei kiti ES sektoriai atlaikęs ekonomikos krizę, – yra ilgalaikis Europos Komisijos prioritetasis.

Siekdama „labai konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos“ Komisija savo pristatytoje strategijoje „Europa 2020“ socialinę ekonomiką ir socialines inovacijas laiko esminiu uždaviniu siekiant teritorinės sanglaudos ir ieškant originalių socialinių problemų sprendimų, visų pirma kovoje su skurdu ir atskirtimi¹. Tokioms šalims kaip Graikija, kurios ekonomiką ir socialinę sanglaudą ekonomikos krizė palietė itin skaudžiai, socialinė ekonomika turėtų tapti perspektyvia alternatyva.

Socialinė ekonomika nėra naujovė Graikijoje. Tiesą sakant, „Common Company of Ampelakia“ (Graikija) galima laikyti pirmuoju moderniu kooperatyvu pasaulyje. Jis buvo įkurtas 1750–1770 m., kai 1772 m. susivienijo 22-ų Tempi regiono kaimų smulkios medvilnės augintojų ir siūlių gamintojų asociacijos, norėdamos išvengti niekam nenaudingos tarpusavio konkurencijos. Ilgainiui jis tapo stambia įmone, vienijančia 6000 narių, 24 gamyklas ir 17 filialų visoje Europoje – nuo Sankt Peterburgo ir Londono iki Smirnos. Jos nariai buvo socialiai drausti ir galėjo naudotis sveikatos priežiūros įstaigų, mokyklų, bibliotekų bei Laisvojo Ampelakijos universiteto paslaugomis².

Nuo tada šalies socialinė ir ekonominė padėtis gerokai pasikeitė. Socialiniai krizės padariniai, investicijų stoka ir stipriai išaugęs nedarbas labiau nei bet kada išryškina būtinybę investuoti į įmones, kurių pagrindinis tikslas yra daryti socialinį poveikį ir išsaugoti finansinį tvarumą.

Investavimas į regionų plėtrą

Socialinė ekonomika dar nėra pakankamai išanalizuotas sektorius Graikijoje. Naujuoju programavimo laikotarpiu socialinė ekonomika galėtų vystytis gavus Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) paramą, skiriamą tiesiogiai socialiniam verslumui (6,4 mln. EUR bendras biudžetas) arba įprastiems verslumo veiksams. Daugiau nei 100 mln. EUR Europos socialinio fondo (ESF) lėšų skyrimas socialiniam verslumui skatinti 2014–2020 m. laikotarpiu ir visų 13-os regionų veiksmų programose numatyti investavimo prioritetai akivaizdžiai byloja apie Graikijos valdžios institucijų ketinimą pasinaudoti socialinės ekonomikos modeliu, padėsiančiu skatinti bendrą Graikijos ekonomikos augimą. Susitarimo memorandum³ socialinė ekonomika įvardyta kaip viena iš priemonių, skatinančių užimtumą ir ekonominę veiklą.

Padedant sanglaudos politikai besivystanti Graikijos socialinė ekonomika vidutiniu laikotarpiu turėtų patenkinti visuomenės, įskaitant pažeidžiamiausias socialines grupes, poreikius ir sukurti tvarių darbo vietų.

1) COM 2011/682

2) Kalitsounakis, 1929: 224–231, citata iš Nasioulas, 2010:64

3) Daugiau informacijos apie Susitarimo memorandumą http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/index_en.htm

Toliau pateikiame tris projektų, kurių tikslas yra plėtoti socialinę ekonomiką Graikijoje, pavyzdžius.

Naudinga visiems

fun - food - social good.

„Wise Greece“ yra ne pelno organizacija, veikianti kaip socialinė įmonė dviem kryptimis: ji reklamuoja daugiau kaip 450 aukščiausios kokybės Graikijos produktų, o už gautus pinigus perka maistą ir aukoja jį nepasiturintiems žmonėms.

„Wise Greece“ renka geriausius Graikijos produktus ir reklamuoja juos įvairiose šalies bei užsienio prekybos vietose. Graikijos gamintojai aukoja įmonei „Wise Greece“ vieną procentą nuo savo apyvartos, kad ji galėtų sumokėti labdaros ir ne pelno organizacijoms už benamiams, vaikams ir senyvo amžiaus žmonėms skiriamus maisto produktus.

Įmonė yra gavusi nemažai apdovanojimų už socialinę atsakomybę, įskaitant 2016 m. apdovanojimą Graikijos startuoliams už tvarią įmonę ir plėtrą.

<http://www.en.wisegreece.com/>

Atskirties mažinimas

„KoiSPE Diadromes“ yra ribotos atsakomybės socialinis kooperatyvas (L.L.S.C.-KoiSPE), kurį įkūrė Atikos socialinės psichiatrijos ir psichikos sveikatos asociacija. Pagrindinis jo tikslas – psichosocialinių problemų turinčių žmonių užimtumas ir socialinė rehabilitacija. Šis kooperatyvas turi užimtumo ir profesinių konsultacijų biurą, kuris padeda psichosomatinių problemų turintiems žmonėms susirasti ir išsaugoti apmokamą darbą atviroje darbo rinkoje. Be to, kooperatyvas teikia valymo paslaugas, turi kavinę ir dirba didmeninės prekybos srityje. Taip sukuriama darbo vietos tiems, kurie patiria atskirtį atviroje darbo rinkoje.

<http://koispediadromes.gr>

Daugiau skaitykite!

„Shedia“ yra vienintelis gatvės laikraštis Graikijoje ir Tarptautinio gatvės laikraščių tinklo (INSP) narys. Nuo 2013 m. vasario mėn. šį laikraštį Atėnų ir Salonikų gatvėse

pardavinėja benamiai ir bedarbiai. Taip jiems suteikiama galimybė nors šiek tiek užsidirbti ir pagerinti savo gyvenimo sąlygas. Be to, „Shedia“ organizuoja skurstantiems žmonėms įvairią veiklą bei renginius, kaip antai futbolo treniruotes, dailės ir teatro pamokas, socialines ekskursijas po Atėnus (vadinamąsias ekskursijas po nelankytinas vietas), ir taip padeda jiems reintegruoti. ■

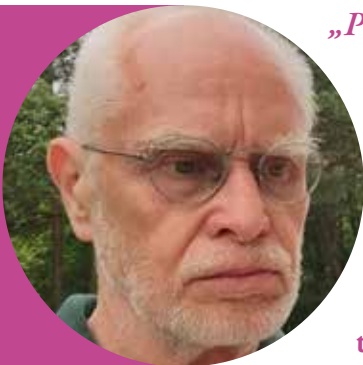
<http://www.shedia.gr/>

PROJEKTAS

Jaunimo įtraukimas į viešojo transporto sistemos tobulinimą

**BENDRA I
NVESTICIJŲ SUMA:
224 900 EUR**

**ES INVESTICIJOS:
191 200 EUR**

„Panorama“ kalbina projekto „BAYinTRAP“ koordinatorių Jacek Piotrowski apie jaunimo įtraukimą į Europos transporto politikos kūrimą.

Visoje Europoje valstybės narės ieško būdų, kaip sukurti veiksmingą ir šviesią miesto transporto sistemą. Nors dažniausiai didžiausias dėmesys skiriamas technologijoms ir infrastruktūrai, projektas „BAYinTRAP“ nusprendė išbandyti kitokį būdą – į tvarios miesto transporto sistemos kūrimą aktyviai įtraukti jaunimą.

„Tikintis, kad jaunimas gali svariai prisidėti prie tvarios transporto sistemos kūrimo, šiuo projektu siekta skatinti jaunimo kūrybiškumą, entuziazmą ir nestandartinį mąstymą sprendžiant problemas, susijusias su kelių eismo saugumu ir miesto transporto prieinamumu bei valdymu“, – aiškina J. Piotrowski.

Projektas tapo dalyvaujamosios demokratijos pamoka, sutelkusia Lenkijos, Vokietijos ir Lietuvos jaunimą bei valstybės tarnautojus dar kartą apsvaistinti problemas ir ieškoti naujų švarios miesto transporto sistemos sprendimų.

Tikrove virtusi idėja

Projektą įkvėpė ankstesnė Europos iniciatyva viešojo transporto srityje CIVITAS (www.civitas.eu). J. Piotrowski ir jo kolegijos iš Ščecineko savivaldybės reklamos ir kultūros agentūros (SAPIK), prisidėję prie šio projekto įgyvendinimo, nusprendė išbandyti panašų, bet mažesnio masto projektą savo mieste.

Gavę vietos viešojo transporto institucijų pritarimą, jie kreipėsi į Europos Komisiją pagal Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programą (2007–2013 m.). Į šį tvarios transporto sistemos projektą taip pat įsitraukė Greifsvaldas (Vokietija) ir Klaipėda (Lietuva). Visi dalyvaujantys miestai gavo Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) paramą.

Mintis apie vasaros stovyklą gimė per pirmąjį SAPIK ir jos partnerių – „AT1 erc gGmbH“, Pomeranijos regiono technologijų centro ir viešosios įstaigos „Klaipėdos keleivinis transportas“ – atstovų susitikimą.

Vasaros stovyklos

Partneriai susitarė, kad kiekvienas miestas organizuos vasaros stovyklą ir priims grupes iš kitų dviejų projekte dalyvaujančių miestų. „Siųsdami jaunuolius iš vieno miesto į kitą, pavyzdžiui, iš Greifsvaldo į Ščecinę, tikėjome iš jų sulaukti naujų idėjų“, – sako J. Piotrowski. Beje, jis teigia, kad jei dalyviai būtų iš anksto gavę išsamesnės informacijos apie viešąjį transportą, jie būtų galėję tiksliau nukreipti savo stebėjimus vasaros stovyklos metu.

Kiekvienas miestas organizavo atskirą konkursą ir nustatė dalyvių atrankos kriterijus. Kandidatų buvo prašoma teikti pasiūlymus dėl judumo jų mieste gerinimo. 60 projekto „BAYinTRAP“ laimėtojų (16–19 m. jaunuolių) buvo apdovanoti viešojo transporto ir kino bilietais.

Pradžioje dalyviai susipažino su miesto viešojo transporto sistema ir turėjo viešuoju transportu nuvažiuoti iš vienos vietos į kitą. Ščecineke dalyviai ieškojo kelio naudodamiesi išmaniaisiais telefonais, Klaipėdoje – žaisdami žaidimą „Surask lobį“, o Greifswalde – pagal rašytinius nurodymus.

Tiesiai pas valdžią

Grįžę dalyviai aptarė pastebėtas gerąsias ir blogąsias viešojo transporto puses. „Grupės sudarė pagrindinių problemų sąrašus ir pasiūlė jų sprendimo būdus, – aiškina J. Piotrowski. – Vėliau jos susitiko su vietos politikais, viešojo administravimo atstovais ir kitais suinteresuotaisiais asmenimis, kuriems pristatė savo tyrimų rezultatus.“

J. Piotrowski pasakoja, kad jaunuoliai patys sprendė, kaip pristatyti savo pasiūlymus. Ščecineke pasiūlymai buvo pristatyti naudojantis „PowerPoint“ skaidrėmis, o Klaipėdoje kiekvienas pasiūlymas buvo aptariamasis atskirai.

Be to, vasaros stovyklose vyko nemažai edukacinių užsiėmimų tvaraus judumo, eismo saugumo ir pilietiškumo klausimais. „Dalyviai sužinojo apie gerąją praktiką ir pildė gerosios patirties žurnalus, – priduria J. Piotrowski. – Nusprendę, kad viena ar kita patirtis turėtų būti perkelta į jų miestą, dalyviai pasižymėdavo tai žurnale.“

Teigiami pokyčiai

Dviejuose miestuose – Ščecineke ir Klaipėdoje – dalyvių pateiktos idėjos buvo įtrauktos į miestų transporto politiką. J. Piotrowski pripažįsta, kad projekto organizatoriams reikėjo įkalbėti miestų

valdžios institucijas įsitraukti į projektą prieš dalyviams pateikiant savo pasiūlymus. „Pamanėme, kad jei Ščecineko valdžios institucijos aktyviai įsitraukė į šį projektą, taip pasielgs ir kitų miestų valdžios institucijos. Deja, klydome. Būtų buvę geriau, jei visus būtume labiau įtraukę į projekto planavimo etapą.“

Nepaisant to, kad Greifswaldo valdžios institucijos pasiūlymais nesusidomėjo, vieno jaunuolio siūlymu Ščecineko viešojo transporto operatorius sukūrė mobiliąją programėlę, informuojančią apie autobuso atvykimą į nurodytą stotelę realiuoju laiku.

Kitos svarstytinios rekomendacijos: įrengti daugiau juostų autobusams, pakabinti miesto žemėlapius autobusų stotelėse, įrengti dviračių takus parkuose, pagerinti įvažiavimą į autobusus neįgalųjų ir vaikų vežimėliais, įrengti atskiras juostas dviračiams, numatyti įvairius apmokėjimo už dviračių nuomą būdus, įrengti stogelius bei suolus autobusų stotelėse ir t. t.

Į daugelį pasiūlymų bus atsižvelgta kuriant būsimus regioninės viešojo transporto sistemos planus. Politikai suvokė, kad neįtraukus į politikos formavimą visuomenės, sunku keisti jos požiūrį ir elgseną. „Vis dėlto svarbiausia, kad projektas dar kartą įrodė tiesioginės demokratijos svarbą ir jaunų žmonių norą aktyviai prisidėti prie vietos valdžios veiklos. Tokį rezultatą gali sėkmingai atkartoti kiti projektai, sektoriai ir regionai“, – priduria J. Piotrowski. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/projects/poland/bayintrap-engaging-youth-and-changing-public-transportation

PROJEKTAS

Kompetencijos centras traukia aukštos kvalifikacijos specialistus

**1-OJO ETAPO
BENDRA VERTĖ:
2500000 GBP
(32 406 250 EUR)**

**ES ĮNAŠAS:
900000 GBP
(11 666 250 EUR)**

Viename naujausių Jungtinės Karalystės mokslo parkų įsikūrus Nacionalinis kompozitinių medžiagų centras yra pažangus kompozitinių medžiagų mokslinių tyrimų ir technologijų, kurių laukia kelios novatoriškiausios pasaulio įmonės, centras.

2011 m. duris atvėręs Nacionalinis kompozitinių medžiagų centras (NCC) yra specializuota mokslinių tyrimų ir plėtros įmonė, kurios įkūrimą bendrai finansavo Europos regioninės plėtros fondas (ERPF). Naudodamasis dinamiškų įmonių patirtimi ir geriausiomis mokslinėmis, teorinėmis bei verslo žiniomis, NCC kuria kompozitinių medžiagų projektavimo ir gamybos technologijas, padėsiančias optimaliai išnaudoti jų galimybes Jungtinės Karalystės ir užsienio šalių kompozitinių medžiagų sektoriuje. Daugiau nei pusė šio centro narių yra iš kitų šalių.

Pažangiosios kompozitinės medžiagos yra lengvos ir pasižymi itin geromis eksploatacinėmis savybėmis. Jos pakeis daugybės produktų, naudojamų orlaiviams, automobiliams ir jūrų pramonėje, atsinaujinančiosios energijos technologijų srityje ir sporto bei laisvalaikio prekių gamyboje, projektavimą ir gamybą. Sumažinus produkto svorį galima gerokai sumažinti gamybos sąnaudas bei išmetamą anglies dioksido kiekį, sukurti didžiulį galimybių verslui ir atnešti technologinės naudos.

Šių pažangių mokslinių tyrimų ir plėtros svarbą patvirtina rinkos lyderių, kaip antai „Airbus Group“, GE, „Rolls-Royce“, „GKN Aerospace“, „BAE Systems“, „Shell“, „Vestas“ ir 3M, o taip pat mažųjų ir vidutinių įmonių, kurios priklauso NCC, suinteresuotumas. Centras suteikia savo nariams galimybę kurti, pritaikyti, plėsti bei patvirtinti naujus ir esamus procesus bei technologijas ir gauti naudos iš bendradarbiavimo su kitais pirmaujančiais įrangos gamintojais ir tiekėjais.

Starto aikštelė

NCC yra Jungtinės Karalystės gamybos pramonę atgaivinti siekiančios strateginės iniciatyvos, prie kurios prisijungė septyni technologijų ir inovacijų centrai, priemonės „High Value Manufacturing Catapult“ dalis. Ši programa suteikia mokslininkams, inžinieriams ir verslininkams galimybę susipažinti su mokslo, mokslinių tyrimų, pramonės bei valdžios sukauptomis žiniomis ir patirtimi. Spartindama naujų koncepcijų diegimą verslo aplinkoje, programa užpildo spragą tarp ankstyvųjų inovacijų ir pramoninio masto gamybos.

NCC, kuris didžiuojasi ant stogo sumontuotomis fotovoltinėmis plokštėmis, aprūpinančiomis pastatą energija ir maži- niančiomis išmetamą anglies dioksido kiekį, yra pripažintas tarptautiniu lyderiu kompozitinių medžiagų srityje, padedan- čiu kompozitinių medžiagų pramonei tapti labiau konkuren- cinga ir atsakinga už aplinką. 2014 m. pastatas tapo dvigubai didesniu. Dabar jame įkurtas didelės gamybos apimties cech- as (automobilių pramonės poreikiams tenkinti) bei mokymo centras ir sumontuoti smulkieji įrenginiai, kuriais gali naudotis MVĮ.

NCC jau yra sukūręs apie 200 darbo vietų ir tikisi, kad per artimiausius penkerius metus šis skaičius gerokai išaugs. Tačiau dar svarbiau yra tai, kad jis kuria puikiomis eksplo- atacinėmis savybėmis pasižyminčius ir ekonomiškai naudin- gus novatoriškus produktus, kurie prisidės prie būsimosios Europos gerovės kūrimo. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://nccuk.com>

PROJEKTAS

Teigiama reakcija į pasyviuosius namus

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA:
3 779 000 EUR**

**ES INVESTICIJOS:
377 900 EUR**

Naudodamasi pažangiosiomis aplinkosauginėmis technologijomis, medžio konstrukcijų įmone „Weissenseer“ gamina aukštos kokybės pasyviuosius namus.

Pradėjusi savo veiklą nuo dailidžių gaminių, Austrijos Greifenburgo mieste įsikūrusi įmonė „Weissenseer Holz-System-Bau GmbH“ tapo patyrusia patrauklių medinių pasyviųjų namų gamintoja. Šiuo metu šių aplinką tausojančių gyvenamųjų namų gamyba sudaro apie 90% visos įmonės veiklos.

Pradžioje įmonei teko sukurti naujosios produkcijos gamybos procesą. Tą padaryti padėjo projektas „Mažiausia gamykla pasaulyje“. Buvo sukurta griežtus pasyviųjų namų gamybos standartus atitinkanti gamybos linija, padėjusi modernizuoti ir automatizuoti statybos procesą.

Vienas Vidurio Europos pasyviojo namo standarto kriterijų yra bendras pirminės energijos suvartojimas, kuris negali viršyti 120 kWh/m² per metus.

Projektą iš dalies finansavo Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) pagal 2008–2009 m. Karintijos regiono veiksmų programą. Šis projektas padėjo „Weissenseer“ iš esmės sumažinti pasyviojo namo gamybos trukmę: dabar visas procesas, pradedant žaliavų pristatymu ir baigiant sudedamųjų dalių išsiuntimu klientams, vidutiniškai trukdavęs 20 darbo dienų, gerokai sutrumpėjo ir trunka nuo dviejų iki keturių dienų!

Tokį gamybos našumo šuolį užtikrino itin veiksminga gamybos grandinė, kuri yra didžiaja dalimi automatizuota ir optimizuota pagal įvairius laiko ir vietos kriterijus. Šiuo metu „mažiausia gamykla pasaulyje“ kasmet gali pagaminti 150–170 standartinių pasyviųjų namų.

Lyderis aplinkosaugos srityje

Itin našiai dirbanti mažiausia gamykla pasaulyje ir pati yra įsikūrusi pasyviajame name. Gamyklai reikia labai nedaug papildomo šildymo, kadangi gamybos įrenginių pagaminamos šilumos energijos užtenka gamyklai apšildyti. Be to, maždaug šeštadalį pastato ploto užima biurai, įskaitant poilsio zonas ir kavinę. Dėl optimizuotos pastato konstrukcijos, vidinių šilumos šaltinių ir didžiulių langų biuro pastatas irgi atitinka pasyviojo namo standartus.

Naujojoje gamykloje demonstruojami įvairūs pastatai, kuriuos „Weissenseer“ ketina gaminti artimiausioje ateityje. Tarp jų – biurai, parduotuvės, mokyklos ir kiti visuomeninės paskirties pastatai.

Šis projektas turėjo reikšmingo poveikio Karintijos regiono ekonomikai ir sukūrė kelias naujas darbo vietas įmoneje. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.weissenseer.com/en/home/>

PROJEKTAS

Vengrijos bendrovės perspektyvos šviesėja!

**BENDRA
INVESTICIJŲ SUMA:
2 163 400 EUR**

**ES INVESTICIJOS:
1 005 200 EUR**

Gavusi Europos regioninės plėtros fondo paramą, Vengrijos apšvietimo įrenginių gamybos ir plastiko perdirbimo bendrovė „IBV Hungária Kft“ gerokai išplėtė savo gamybos bazę, sukūrė 50 darbo vietų ir padidino regiono konkurencingumą.

2012–2013 m. projektas padėjo pastatyti Vengrijos Kiškunféledhazos mieste (Bač Kiškūno medė) įsikūrusiai bendrovei 5 659 m² ploto sandėlį ir 965 m² ploto surinkimo cechą. Bendrovės plėtra padėjo išsaugoti 436 darbo vietas ir sukurti 49 naujas darbo vietas. Ši investicija turėjo naudos ir visam regionui.

Buvo pastatyti du nauji pastatai ir nutiesta virš 4,6 km kelių, užtikrinančių sklandų žaliavų ir gatavų produktų transportavimą. Siekiant užtikrinti priešgaisrinės saugos reikalavimus, abu nauji pastatai buvo aptverti 485 m ilgio tvora, įrengta nauja vandens talpykla.

Daugiau vietos, mažiau išlaidų

Naujosiose moderniose patalpose vyksta gamyba bei surinkimas ir sandėliuojami gatavi produktai. Pastačius šiuos pastatus, atsirado vietos naujai gamybos įrangai. Naujasis sandėlis paspartino medžiagų srautą ir leido gerokai išplėsti bendrovės gaminių asortimentą. Įgyvendintas projektas taip pat padėjo sumažinti gamybos sąnaudas.

Papildomi sandėliavimo pajėgumai buvo būtini, siekiant išsaugoti ir sustiprinti bendrovės konkurencingumą, kurį paveikė finansų krizė ir nauji iššūkiai rinkoje. Be to, bendrovės plėtra buvo neišvengiama, norint užtikrinti produktų įvairovę.

„IBV galėjo investuoti į plėtrą daug greičiau nei būtų tai padariusi naudodamasi kitais finansavimo šaltiniais, – teigia bendrovės vyriausioji finansininkė Krisztina Rác. – Investicijos užtikrina geresnę padėtį ne tik bendrovei, bet ir jos darbuotojams.“

Nepaisant projekto sudėtingumo, jis buvo įgyvendintas be jokių ypatingų trukdžių per 18 mėnesių. Europos Sąjunga finansavo projektą pagal ERPF veiksmų programą „Didžioji pietų lyguma“.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.ibv.hu/>
www.kwf.at

Inovacijų ir technologijų puoselėjimas

PROJEKTAS

Tinklas „Agripir“ buvo įkurtas reaguojant į augantį susirūpinimą dėl tradiciniu ūkininkavimu paremto Prancūzijos ir Ispanijos Pirėnų kalnų regiono žemės ūkio konkurencingumo išsaugojimo žemės ūkio rinkose.

**BENDRA VERTĖ:
958 500 EUR**

**ES ĮNAŠAS:
640 600 EUR**

Projektas finansuotas pagal 2007–2013 m. programavimo laikotarpio Prancūzijos, Ispanijos ir Andoros veiksnių programą. 2012 m. buvo pradėta ieškoti pažangių sprendimų, siekiant išspręsti kai kurias problemas, su kuriomis teko susidurti Prancūzijos ir Ispanijos pasienyje esančių aukštumų regionų ūkininkams. Pirmiausia buvo įkurtas tinklas „Agripir“, suvienijęs 150 organizacijų ir daugiau nei 300 žmonių iš žemės ūkio sektoriaus, mokslinių tyrimų institucijų, aukštųjų technologijų MVĮ ir vietos plėtros agentūrų.

IT, elektronikos ir kosminės erdvės sektoriuose dirbančios įmonės bendradarbiavo su tyrėjais, klasteriais ir plėtros agentūromis, siekdamos rasti praktinių priemonių, galinčių pakeisti ūkininkavimo Pirėnų aukštumų regione padėtį. Pagrindinis tikslas buvo suvienijus išteklius ir Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) paramą nustatyti ir paremti tyrimų ir plėtros projektus, turinčius realios naudos ekonomikai.

Po trejų metų tinklas „Agripir“ galiausiai atrinko penkis skirtingus novatoriškus projektus ir ėmėsi tolesnių veiksmų. 2015 m. pabaigoje buvo baigti projektų tyrimo bei plėtros etapai ir pradėta ruošti produktų, procesų bei paslaugų pateikimui į rinką.

Penki pagrindiniai projektai

Įgyvendinus projektą **E-PASTO** buvo sukurtas geolokacinio prietaiso prototipas, leidžiantis ūkininkams nustatyti aukštumų vasaros ganyklose besiganančių bandų buvimo vietą ir jas valdyti. Gyvuliai turi aukštųjų technologijų antkaklius su patvariu prietaisu, leidžiančiu ūkininkui stebėti jų vietą bei mitybos įpročius, nustatyti apsaugos zonas ir išvengti vagysčių. Žemo dažnio ryšio tinklas gali savarankiškai veikti nuo šešių iki devynių mėnesių, kas 60–90 min. teikti duomenis apie padėtį ir išmaniuoju telefonu, planšetiniu arba staliniu kompiuteriu įspėti ūkininką apie pažeistą apsaugos zoną.

Iniciatyva **COWMON** taip pat kuria nuolatinio naminių gyvulių, klaidžiojančių po didžiules ir atokias aukštumų vietas, stebėjimo sistemą. Ji siekia sukurti prietaisą, kuris būtų ekonomiškai efektyvus ir galėtų apsirūpinti energija.

Projektas **HY-POWERBOX** siekia padėti ūkininkams apsirūpinti energija, kurios reikia kasdieniams darbams sunkiai prieinamose vietovėse atlikti.

Projekto **LIVE-PRE-LIFE** tikslas yra sukurti visapusišką sistemą, galinčią pagerinti stambiųjų plėšrūnų ir naminių gyvulių gyvenimą kartu kalnuotose vietovėse. Galutinėje sistemoje bus įdiegtos gyvulių izoliacijos ir ankstyvojo įspėjimo apie plėšrūnų antpuolius bei jų išvengimo funkcijos.

Projektas **MASTECH** kuria sistemą, įskaitant branduolinį magnetinį rezonansą ir termografiją, užtikrinančią ankstyvąjį avių, ožkų ir karvių mastito diagnozavimą.

Projekto įgyvendinimo metu tinklo „Agripir“ komanda surengė Kalnų ganyklų šventę, kurioje beveik 600 dalyvių, įskaitant turistus ir žemės ūkio sektoriaus atstovus, susipažino su tinklo veikla ir pirminiais projekto rezultatais. Be to, tinklas surengė konferenciją apie vilkus ir organizavo seminarus bei apskritojo stalo diskusiją apie būsimojus ūkininkavimo kalnuose, kuris „Agripir“ komandos dėka nebėra toks varginantis, iššūkius.

Projekto nuopelnai buvo pripažinti 2015 m. vasarą, išrinkus jį „RegioStars“ finalistu, pretenduojančiu į apdovanojimą kategorijoje „Pažangus augimas: MVĮ augimo potencialo skaitmeninei ekonomikai realizavimas“.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.agripir.com/fr/>

DARBOTVARKĖ

RUGSĖJO 2 D.

Krokuva (PL)

Konferencija investicijų plano klausimais

RUGSĖJO 25–SPALIO 1 D.

Izola (SI)

ES strategija dėl Alpių regiono (EUSALP)

SPALIO 10–13 D.

Briuselis (BE)

Europos regionų ir miestų savaitė
(įskaitant „RegioStars“ ceremoniją)

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy
#ESIFunds

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

RegioNetwork

yammer.com/RegioNetwork

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
@CorinaCretuEU

Daugiau informacijos apie šiuos renginius galite rasti „Inforegio“ svetainės darbotvarkės skyriuje:
http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/newsroom/events/

Leidinių biuras

Europos Komisija
Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas
Ryšiai: Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Briuselis
E. paštas: regio-panorama@ec.europa.eu